

ПЕЧАТАТЬ ПОЗВОЛЯЕТСЯ,

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлены были въ Ценсурный
Комитетъ узаконенное число экземпляровъ, г. Тифлисъ 1 Октября
1852 года.

Исправляющій должность Грузинскаго цензора *Св. Алексѣевъ.*

Въ Типографіи К. Г. Эрнстова.

ც. ხ. გ. ა. რ. ა.

ქართული

ს. ც. ხ. გ. ა. რ. ა.

სუნიანი

1852 წელს

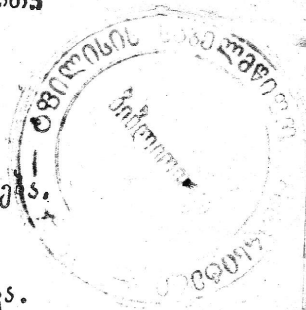
ს. ც. ხ. გ. ა. რ. ა.

ს. ც. ხ. გ. ა. რ. ა.

3-2/185 26 43115
442

ქართული სიტყვიერებათა
ქ უ რ ნ ა ლ ი .

ქართული ლექსთ-თხზულება.

საჩუთო სოფლის მღუწკა.

ბული ღონღება, ვაჩუო გოდება, ვაი საჩუთნოვო

ბონგუნა ბოდება, წაც მაცონღება, ვაი საჩუთნოვო

სული მშონღება, ხონცი მშონღება, ვაი საჩუთნოვო

ცრუო სოფელი,

წად მშუა დედამა, შავმა ბედამა, ვაი საწუთროვო ცრუ-
ყო სოფელო,
გამზანდა ჭაბით, ძუძუთ ზე ზიწით, ვაი საწუთრო-
ვო ცრუო სოფელო,
სხვას მიმცა ჭიწით, ფასითა ძვიწით, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
ბევრჯელ მატრე, მუცლისა მშიწით, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
მაშინვე გიტან, წაც შიგან გიტან, ვაი საწუთროვო ცრუ-
ყო სოფელო,
წასაც უამს გნახე, ვსტან შერი სახე, ვაი საწუთრო-
ვო ცრუო სოფელო,
შენ ჩემოვს საფრთხე, დავგეწყო მახე ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
თავს ვაუც ქუა, ხე, ზე შემოვსძახე, ვაი საწუთროვო ცრუო
სოფელო,
მოვჭეხევი ტიწილსა, უვაწილ კივილსა, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
ხან სატინაწი, აწ სატინაწი, ვაი საწუთროვო ცრუ-
ყო სოფელო,

ხან საჭინალი, ან სალხინანი, ვაი საწუთროვო ცრუო
სოფელი,
გაქუს საწყინანი, ჩასადინანი, ვაი საჭუთროვო ცრუო
სოფელი,
მოსულხან ქუჩად, მატუხუბ ტუჩად, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელი,
ვინც შენ მოგხედოს, ჭ ან დაგხედოს, ვაი საწუთ-
როვო ცრუო სოფელი,
ვატევი უბედოს, უმაგ უდედოს, ვაი საწუთროვო ცრუო
სოფელი,
ჭსწავლა უხედნოს, განდაუხედოს, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელი,
ჩაიუვან მჩუდად, ან ნათლად მჩუდად, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელი,
მე ამაღ ვსტინი, ანა გაქუს ზინი, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელი,
შემაქერ ჭინი, საქვე საჭინი, ვაი საწუთროვო ცრუო
სოფელი,
მე შენგნით მწინი, ვან განაწინი, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელი,

წახომცა წათობ, სულ მუხანათობ, ვაი საწუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
ხარ სამაგელი, აწად საწგელი, ვაი საწუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
დასაგანგელი, განდასაგელი, ვაი საწუთნოვო ცრუო
სოფელო,
კარგს აწას გელი, ცხვანს მიჭამს მგელი, ვაი საწუთ-
ნოვო ცრუო სოფელო,
შიძმობ თუ მიდობ, მაინც არ მიწდობ, ვაი საწუთნოვო
ცრუო სოფელო,
ამად გემდურნი, ვან უბედურნი, ვაი საწუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
მიდგი საცდურნი, მქერ უწმინდურნი, ვაი საწუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
მაქუს თაკ ხედურნი, მე საუკედურნი, ვაი საწუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
წახომ მაჭამე, სულ ჩამაშხამე, ვაი საწუთნოვო ცრუო
სოფელო,
მატან მატინე, მალხინ მაჭინე, ვაი საწუთნოვო
ცრუო სოფელო!

ნათელს მახინებ, ბნელს მიმაღინებ, ვაი საქუთნოვო
ცრუო სოფელო,
წასაც აწირებ, გერ გამაჰკინებ, ვაი საქუთნოვო ცრუო
სოფელო,
ჩუაო მ უნდო, ან მანთლად მწუდო, ვაი საქუთნო-
ვო ცრუო სოფელო,
ამად შემსულდი, ყოფილხან ცუდი, ვაი საქუთნოვო
ცრუო სოფელო,
მტყუანი მწუდი, მწანავი ქურდი, ვაი საქუთნოვო ცრუო
სოფელო,
ვისაც შენ უნდი, ეელს ამევს ხუნდი, ვაი საქუთნოვო
ცრუო სოფელო,
ზურგთა ჭეიდა, ცვანთვა დიდა, ვაი საქუთნოვო ცრ-
უო სოფელო,
ცუდო სოფელო, ჩუთ სამყოფელო, ვაი საქუთნო-
ვო ცრუო სოფელო,
გამე სიკჷდილო, სუდთა მძნობელო, ვაი საქუთნოვო
ცრუო სოფელო,
ბული ან მაგნობს, ამაზედ ჩაგნობს, ვაი საქუთნოვო
ცრუო სოფელო,

მზე შთვარე ბადრობს, ღარი კი ავდრობს, ვაი საწუთრო-
ოვო ცრუო სოფელო,
უნვა კოტცს მახრობს, სიტხე სულს მაძრობს, ვაი
საწუთროვო ცრუო სოფელო,
სული ზ სოტცი, ოწივ დახოცი, ვაი საწუთროვო ცრუო
სოფელო,
წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
ვამე სიკჷდილო, სულთა მძრობელო, ვაი საწუთროვო
ცრუო სოფელო,
სანუთროს სოფელის მღურვა ზ უკვდრება.

მე ამაღ ვჰევი, ვჰევიწი ზ კტინი,
გერ განგარჩივი, შერი ვიჰჰივი,
სითაც გავიქეც, რომ არ წავაქეც,
წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკჷდილო
სულთა მძრობელო,
დავისე ვანი კარავ სავანი, ბადთ ხეავანი არს გალა-
ვანი,
დუღმამა ძმანი, გამუარე ღანი, საცა რომ შექქენ მურ
ადარა მქენ,

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო სუ-
ლთა მძრობელო,

როცა დაგჭკატდი, ჭკუას მასინ შეკვსტდი, ლამას
ქალს შევხვდი მიჯნუწათ გავხდი,
ამასუდ წავხდი, მცნებსას განდავხდი, როცა ვიგეპე ებ-
წეთ ვაგეპე.

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო
სულთა მძრობელო,
ამასა ვჩივი, ვერ განვანჩივი, წატ შენ მიწჩივი მე
მივიჩინივი,

წატ დამაჩივი, ზედ დამაჩინივი, თუ მაჭმევ ცაბილთა ჩა-
მამცვრევ კბილთა,

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო სუ-
ლთა მძრობელო,

მაჭამე მწაწე, გზა სწოწედ წაწე, აწ რუ გამყაწე
კაწგი მოყაწე,
მიათვს მწუხაწე, აწ გამახაწე, თვალით მაჩვეწე რუ შე-
მაჩვეწე.

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო
სულთა მძრობელო.

ამად ან მშენი, ანას ფრად შენი, იქვევის შენი ნა-

გუბ ნაშენი,

მეავს მოვასშენი, თავში წამშენი, მოდის სიკუდილი კმა-

აღ ამოწვდილი,

წუთო სოფელო, ცუდ საყოფელო, ვამე სიკუდილო

სულთა მძნობელო,

თუ ხან დვიძილი, წადა ანს ძალი, თუ ხან სიამაძ-

რე წა ანს შამშალი,

თუ ხან სიტოცხლე, წა ანს სიკუდილი, იუავ ერთ ერთა

იწამე დმერთი,

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო

სულთა მძნობელო,

წაც ჩამოვსთვალე, შენ შემოგთვალე, დღესა თუ ხე-

აღე ჩემი მოვალე,

მამასწრობს ძალე, ვერცად ვეძალე, სიკუდილი ცელსა

მკნავს გულ მუტელსა,

წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო

სულთა მძნობელო,

უკზავსო მტილო, კან ღაკეტილო, ნეხვით გავსი-

ლო ან გახვეტილო,

მინხადე ტილო, შეშგრაგნე ტანსა თან წაწ-
სატანსა,
წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო
სულთა მძრობელო,
ეს ანს ქაღილი, შენი წაღლა, ვახშამ საღალი ხვა-
წბლის წანდილი,
გამატან საგძლად, გამგზავნი სად გძლად, იმასაც სხ-
ვანი შემიჭმენ მძანი,
წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო
სულთა მძრობელო,
ესე გაქუხ კარგი, შენ ჩემთჳს ბარგი, საბარალო სუ-
ლსა კორცით გასულსა,
მიმცემ წა ხელთა, ჭკეწის მცველთა, ცოდვის საბელთა
შემაბძენ უელთა,
წუთო სოფელო, ცუდ სამყოფელო, ვამე სიკუდილო
სულთა მძრობელო,
შემეჭმენ შემკონენ, ან მაშიფონენ, მიეს წამიუვარენ
ან დამაყოვარენ,
მადლს ამიწონენ, ან მაშიწონენ, ცოდვანი ჭსძლევენ
ცუცხლს მიმამლევენ,

მ წუთო სოფელო, ცუდ სამეოფელო, ვამე წიკედილო
სულთა მძროხელო,
თ. დავით გუწამოვასა.

სატიწა.

სოფელური სიძეწა. *

ავრე იარე ცხეთამდან,
ცხეთას კი გაგივადესა,
ვანი ვალაღი ვალაღო ვანი ვალაღო ვალაღო.
წიგნები ან დაასკელო,
ბატონა გაგიჯავდესა,
ვანი ვალაღი ვალაღო. . . .
ეველი მ წუწი თან მიგაქუს,
წყალიც ან შემოგაკლდესა,
ვანი ვალაღი ვალაღო. . . .
სავანცხელი უბეში გაქუს,
წვეწიც ან დაგიხავსდესა,
ვანი ვალაღი ვალაღო. . . .

ანაგველთ შეთვლას მეფეიანკლისადმი წოდეს ადა მამა-
თხან შემოდგა ცოილისს, ანაგვში ჩავადეს მოციქული
წომ ვითომ უფრო ჩქარა მივადოდნა, მ ეს უმდევს.

ბატონის კანცხედ რომ მიხვალ,
ნაზიწი კანცხედ დაგხვდება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
წვეწხედ კელი ნამოსვი,
გულხედ კანგა დაგადგება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
ნაზიწი შენ კანგად გიტნობს,
დაწხახში ის შეგიმდგება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
ჯოხი შინ ან შეიტანო,
დიდი სინცხვილი იქნება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
ბატონი რომ დაინახო,
მოახსენე გამანჯჯება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
შიდი ზ მუხლხედ აკოტე,
ბატონი გაგიდიმდება,
ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .
ანიტი შეუვის დამილი,
ხალხში როგორ დაფასდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

თქმის წინ კი ან ჩაახველო,

ბატონს წოდი იაშებს,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

მოახსენე შერეურად,

წაც წომ ჩუჭნგან გეზაგება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

მოახსენე ანაგველთა,

აქუს მეფევე შენთან ვედგება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

სიბეჭემ ან შეგაშინოს,

ან იღო ქუჭენის უვედგება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

ხვალი კიდევ მოიქნე,

მოხუცს კიდევ მოგიხდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

თუში ფშავი ჭ ხევსუნი,

შენ სულ თავ შემოგველება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

შაკადნებსავით დავესხათ,

ხოჯაა შეკვიშნდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

თუ ჩუჭნხედ დმერთია მწკნალი,

თათრობა გადმოვანდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

თუ შენი კარგი ქალაქი,

უსჯულოსგან აოხრდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

მამანვე ჩუჭნკენ მოგვმანთე,

მთას ხალხი გაგემაგრდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . . .

თუში ვშავი რ ანაგვი,

შენ სულ თავ შემოგვკლება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

მანამ ცოცხალი იქნები,

ანაგვი გემსახურება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

შენ შეიღვომ საქანთულოში,

ვნახოთ ვინ გაიწაკლდება,

ვაიდი ვალაღი ვალაღო. . .

ქონწილი სასწრაფოებაზე.

ქონწილიც უდიდებან.

ერთს დღეს, ეს იყო ათას-სუთას-ოცმოცდა ერთსა
წელსა, (აქ იმ ანუ გამოცხადება) ექვს წაწილში კე
დელზე, რომელიცა აცხადებდა შექცეომს:

„ მიუტევა ოთხი ათასი ოქრო მას ვანც მართებლ-
ბას ხელში მისცემს მკუჭდანს ანუ ცოცხალს აგზაკს რომ
კეო დელისზოს

იქელა ანალონიისა. რედენტა. „ (*)

სამის დღის შექცეობ, ერთი კაცი წაწილდა ხოლოცია
ის მინისტრთან ზ გამოუცხადა, რომელმან იცის ერთი
შეჭკული ღონის ძიება, რომლითაც დაიჭერს მას რომე-
ლსაც ეძებენ, მაგრამ დანიშნულს ჯიდდოთ ფულის მა-
გიერ ითხოვდა მოწყალებას, რომელიცა შეეძლო მხო-
ლოთ რედენტას: ამისათვის იმას უნდოდა ხოლოც საკ-
უთნათ საქმე ესე განცხადებინა წინაშე მასსა.

მინისტრამა მიუგო კაცსა მას, რომელ იმისთანა უბ-
ალო საქმეზე ვერ შეაჩუხებს მათ უგანათლებულესობას,

(*) რედენტა ანის მოადგოლე შეფასა. ქალი

რადგან ჟალდოთ იყო დანიშნული ოთხი ათასი ოქრო
 ზე ანა სსუა წაიძე, ხოლო თუ იმას ჭკუაში მოხდოდეს
 ოთხი ათასი ოქრო დააჭერინოს წოკო დელხაზოს ზე
 მაშინვე მას მიეცემა აღთქმული ფული. უცნობა ზახდ-
 ობით გაიქნა თავი ზე გავადა.

იმავე საღამოს მოხდა ერთი საშინელი გამბედაობა-
 თაგანი ქუჩაში წაიწია ზე გონივრულად დედგარეკოს შუა, უკ-
 ელამ მიაწერეს, წოკო დელხაზოს საქვე ესე.

მეორეს დღეს შეიძევ სოვეტისა, (ჩეკისა) იხ-
 ახელლამ ჭკითხა მინისტრს ხოლოცისას ამბავი ამ გან-
 ეოებსზე. მინისტრს ბეჭითი ანა ჭქონდა სასუთი მო-
 ეხსენებინა; ეხლაც, წოგონათაც უოველთჳს, მქნელი იმა
 საქვეებისა ვეწ იწოვნეს.

მინისტრს მაშინ მოაგონდა კაცია იგი წოქელაც
 იმას წინათ გამოაცხადა მასთან, ზე წოქელმაც აღუთქუა
 დაჭკნა წოკო დელხაზოსი, უამო ჩეკერტას დაწერ-
 ლებით წოგონაც ის კაცია ნახა, ან ელაზაჩაგა, ამასთან
 დაუმატა, რომ რადგან იმისი ზარკელი თხოვნა იყო, რა-
 თა მას ენახა მათი უგანათლებულესობა, ზე დანიშნულის
 ჟილდოს მაგიერ ამბოდა იგი, წომელ მას ჭქონდა გა-

ნსაგუთნებითა მოწუალებას თხოვნა, ზ მასთჳს უფრო
უაწ უყობს, რომელ წადგან იმასთანა ზაწობას ითხოვ-
და უვნობი კაცი იგი.

„ თქუ მწ, დაგაშაგუიათ, უოსტა წედეტცამ, ელავ
მაანახვიწუ კაცი იგი ზ თუ იზოვნით მაშინვე მოიყვან-
ეო ჩეთან.

მინსტაწმა დაუკა თვა ზ აღუთქუა რომელ იმავე
დღეს გაგზავნის მოსაახხვათ თჳსა მეოვალეებს.

მაწთლათაც, წა შინ მივიდა, იმავე წუთში იმ უვნობ-
ბის კაცის ნიშნები უოსტა ზ ამასთან დაწიგა გამოგზა-
ავნილი კაცნი, თუ ვინცობაა ეზოვნათ სადმე, მაშინვე
იმასთან მიეყვანათ უოვლას უწყენლათ მასსა.

ის დღე ცუჳალ ძენაში დაწრულდა. იმავე დამეს
მოხდა მეორე ავახაკობა ავეწის ახლო. ესე ქუწდობა უფ-
რო იყო წინანდელესზე გაბედვიო, ამისათჳს უეჭველი
იყო, რომელ როკო დედნახხო მასთჳს დაახლოვდა დე-
და ქალაქი, იმა ქაევით, წათა მით უფრო გამოეჩინა თა-
ვაი თვა.

მინსტაწმა დაიწყო ძალიან სინანული, რომელ ისე
უბასუხოთ გაისტუმტა უვნობი კაცი იგი, მომეგუჳლათ

ინანდა, რომდესაც მეორეს დღეს ომჯეულ ჰკითხა რედუ-
ნტმა იმ კაცის ანბაგი, რომელიც დაჰწინადა რომელი დუ-
ღნიხზოს დაჰქუენას. იმ დღემ, რომონათაც წინანდუ-
ღებმა, განვლო ისრე, რომელ ანა ვითარი ანა შეიტყუ-
სტა იმ საიდუილო გამომცადებულზე.

განდა იმ ღამეს მოხდა ერთი უბედურება. გათენებ-
ისას იზოვნეს, ამალჭინის გზაზედ ერთი მოკლული კაცი.
სულ ერთიან გაშიშვლებული ზე გულში ხან ჯალ ჩატყმა-
ული.

ტყუილათ თუ მართლად ეს ავანაკობაცა, საზოგადოთ
მიაწერეს რომელი დელნიხზოს.

ჩაიტა შეესებოდა მკჷდაწს, ის იყო ერთი ყმაწვილი
დღე კაცთაგანი სახელით ჩაიძანდ ბატანი, რომელიც
ნათესაობით იყო, შემდგებედის კანდაკვიოლის ოჯახისა,
ეს გვანა ანის დაწინაურებული ნეანოლში ზე ამა ოჯახ-
ისა ჩამომავლობანი, ყოველთა სიბრძნის განსაკუთრებით
დაახლოებულნი ზე საუკუნის კანოლუნი, ზე ეხლაც
ერთი ამა გვანისა იყო მწვერულზედ თამამი უწ-
ინდელისა რედუენცისა.

ამაზე მუტათ შეწუხდა მინისტანი, შეწუხება უფრო

მეკიცა, მოდესაც ამ საქმის დასაწყისის შემდეგ ნახევ-
რად საათისა, მოუგადა დაბანის შემდეგ ცისაგან, სასახ-
ლეში.

მა მივად, შემდეგ დახვდა წახვ შემუშავნალი ზ
სიანსხლისაგან საგსე თვალებით; წინაშე მისსა იდგა ჰნ-
ტონიელლო კარნიკილოლო, მის მოკლულისა, რომელიც
შეჭველათ მოსულყო სასახლეელათ.

იხსებულამ გაჯავრების ჰქიობსა საწყისს მინისტრს,
შეეცოო წამე, თუ ანა, იმ უცნობ კაცზე ამბავი; მაგნამ
თუძცა მოეზბინათ მთელი ქალაქი, დეკნისკიკათ, სახლე-
ბი, ქუჩები, მეიდნები, გაწნა მისი ვერა გვეგოთნა. რე-
დენტამ სადამოდან კიდევ მისცა გადა მონახვისა ზ უთ-
ხნა, თუ მეორეს დღეს ან იმ უცნობს ზ ან რომელი დე-
ლზიზოს დაჭერილს ან მიიყვანდა, მაშინ სასახლეში
ნუფან მივადოდა თუ ან გადადგომისთვის; დნაჟ ან-
ტონიელლო კარნიკილოლის მოესხერებინა, რომელ იმის-
თანა ავაზაკობას, სხუა ვერავინ იქმოდა თუ ან რომელი
დელზიზოს.

მინისტრნი წამადიოდა შინ, ძალიან დადონებული,
ზ თავ ჩადუნვალი იყო, შევწათ მაგლას აიღო თავი, ზ

დაინახა, შეიღანს იქით ერთი კაცი, რომელიც ქსთუბო და შეოდგომის მზის სხივით, საკუწვლათ ჭევიანდა იმ უცნობს ვაცსა. ჯერ შედგა, იმავე ალაგს, გაშეშეშულსავით, ამიტომ რომ შაშით ძწოდდა ვაი თუ თვალეზი ატყუებდენ, მაგრამ წამოიქცა განხრეკა, უფრო დაწმუნდა თავის ჭევიანს, ამისათვის წავიდა იმისაკენ, ღმერთს ენიც მიხლოვდა უფრო უეჭველათ იცნო კაცი იგი.

იმ კაცმა დაატყდა თავისთან მისგან, სწულეზით ან ადგილინა, ანც გაქცევას სუწვლი ღმერთ წინ მიგებუბისა. სტატუასავით (მეგლსავით) უწავათ იღვა.

მა მივიდა იმასთან, მინისტანმა ხელეზი მხარზე და აწყო, თათქო ეშინოდდა იმის გაქცევისა.

„აა, ბოლოს, შენა ხარ, უთხრა მას.

— დიხ, მე ვახლავარ, მიუგო უცნობმა: წაგნებავთ.

— მე უნდა მიგიყვანო ჩეღერტასთან, რომელსაც სუწს შენთან ლაზარაკი.

— მანოლათ? ეს ანის, რომ ცოცხა გვიანდაა.

— რომელ ცოცხა გვიანდაა! ჭეითხა მინისტანმა, შაშო საგან შეძწწუნებულმა, ვაი თუ იმ ადგილელს ადამ უნდოდეს იმა სხიდუქლოს გამოცხადება. მაგას წახამბობ?

— მე იმას ვამბობ, თუ თქუენ ამ სამის დღის წინათ მოგებდინათ ესრე, როგორათაც დღეს, თქუენს ნებაოლის წაწმენტეში ქუწდობა ზე უწთი კაცის გუელა ადარებენოფენ.

— შინც, ჰკითხა მინისტარმა, იმედი მაქუეს ახლს ან გამოსცვლიდი?

— მე თავის დღეში ახლის გამოცვლა ან ვიცა.

-- შენ იმავე განძახვასე ხარ, რომ როგორ დელხიზხოს დასჭერენებ თუ რეფერტამ შენი სათხოვარი ადგისრულა?

— უეჭველათ.

— კიდევ გაქუეს დასჭერის დონის ძიება.

— ჩემთვის ისე ადვილია, როგორათაც ჩემი თავის დასჭერა.

— მაშ წამოდი.

— ცოცა შოითმინეთ. რეფერტთან მომლაშაწაკებთ?

— უთუოთ.

— მარტო იმასთან?

— მარტო.

— მაშ, წავიდეთ.

— ერთი ზირობა კი იყოს მანტ.

— აბა რა?

— ესა, რომ მანამ შეხვალ იმასთან, მანამ ეგ იარაღი აი-
სხენ ზე წინა ოთახში მასლობელთ მათხაძე.

— აგრეთი წესია? ჰკითხა უცნობმა.

— დიახ, მიუგო მინისტრმა.

— გადგი მამა, მაგის მეფე ხომ არა უნდაა.

— თანახმა ხარ.

— რა საკვრეელია.

— მაშ, წამოდი.

— მოვდივარ.,,

უცნობი იგი მისდევდა მინისტრს, რომელიც ყოველ
ათის ნაბიჯის გადადგმის შემდეგ, უკან იხედებოდა და-
საჩქარე უნებლად, მიდევდა თან თუ არა, ის საიდუმლო
უცნობი კაცი.

ამ სახათ მოვიდნენ სასახლეში.

წინაშე, მინისტრისა განედო ყოველი კაზნი ზე ერთს
წუთში უკუშე იყვნენ რეჟენტის სადგომის ზერედნაში,
მოახსენეს მინისტრის მისვლა, რომელიც მსწრაფელ შე-
იყვანეს, მანამ უცნობმა თითონ თავისის ხედით მოისხნა

ხან ჯალი ზე წელიდგან დაშხაქები ამოადო, ესე უოჯელ-
ივე მიაბაძა მტველსა.

ხუთას მანუტის შემდეგ მინისტარი გამოვიდა, მის-
თჳს წათა იგი უცნობი შეეყვანა წინაშე მისის უგანათა
დესულესობისა.

ერთათ გააჩეს წამოერნიჲ ოთახი, შემდეგ შეკადნენ
ერთს გძელს კოწწილოწში, რომლისა ბოლოს იყო ოთ-
ახის კანი ნახევარზე მოხურვალი, მინისტარმა გადაო კა-
წი ესე. ეს იყო საძლოცველო სენაგი წუედენტისა. დეკ-
ტოფინია იხაბულა იქ უცდიდა მათ.

მინისტარი ზე უცნობი შეკადნენ; თუმიცა, უეჭუელი
იყო, რომელ უცნობი იგი მარჯულათ ხედანდა იმისთანა
შემძლებელს ხმინცებსა, გაწნა სწულებით აწ აწნდა
შეკწითობა, შემდეგ დაუკნა თავი, როგორცაჲ, სინწი-
უვით, ამაყოებით მაგწამ რომლისაჲ სიმაწდით, დადგა
ერთს ალაგს, უმწავათ ზე სმამოუდებელ მოძლოდელი
კითხვისა.

ოქუწნა ხანთ, რომელიც კისწულთთ რომელი დე-
დნიზობს დაჭყნას, უთხრა წუედენტამ?

— დიან, ბატონო, მიუგო უცნობმა.

— დაწმუნებული ხარ, რომ შენ სიტყუებს ადვანსულა-
ებს?

— ჩემ თავს დაგსდე მადეურ მისსა.

— მაშ ეგ ანის შენ კარებზე იდეუ. . .

— ნაცვლათ იმის თავისა ჩემი თავი იყოს წასუხის გამცა-
ეში, თუ ჩემი სიტყვა ვერ ადვანსულა.

— ეგ კა სულ ერთი არ ანის, უთხარა ჩედეურტამ.

— ამასე უკეთესი არა მატყუსარა სათავდეუო, მიუგო უკ-
ნობმა.

— თქვი მაშ რატ სუდევილი გაქტეს.

— მე ვათხოვ საკუთრათ ლანარაკს, თქუტმის უგანათ-
დეუდეუსობასთან.

— ჩემი ნახევარ ძალა უფალი ესე უთხარა ჩედეურტა-
ამა.

— ჩემი თხოვნაა, თქუტმის უგანათდეუდეუსობასთან მს-
ოდოთ, მარტო ლანარაკი, მიუგო უტნობმა: ეს ანის ზი-
რტული ჩემი ზარობა.

— ზატარასან თავი დაგვანეუ, დონ ლუი, ,, უთხარა დე-
რტოდინამ.

— მინისტრამა თავი დაუქარა ზე გავიდა.

— უცნობი დანა მატროკა რედენტსთან, განშორებული მხოლოდ სალოცავი სტოლასგან, რომელზედაც ესავენ სახანკესა და შემოთ იყო დაკიდებული ჯვარცმა.

რედენტამ მსწრაფლის შეხედვით გადააკლო თვალი უცნობსა მას. კაცა ესე იქნებოდა ოცდაათისა თუ ოცდათხუთმეკას წლისა, ცოცა უმაღლეს მინემ შუა ცანისა, მხისაგან გაშავებული ფერით, შავის თმით, რომელნიცა ხუჭუჭი კაკებათ კისნაშენ ჰსცემდენ, და მასთან ბწყინვადე თვალეი გამომთქელნი გადაწვეკი ოლოზისა და აგრეთვე გამხედაობისა, რომელთაც ყოველი მთიული, მშენიერათ მოსული, და მხედველი გრძნობდა, რომელ ყოველი მისი ასო კანგათ გამოკვეთილი, იყო მოქნილი სიმაწდითა.

ვინა ხან და ან საიდან მოხველ? ჰკითხა რედენტამა.

— რათ გინდათ ჩემი სახელი, ბატონო ჰსთქუა უცნობმა; რა საჭიროა თქუწნთვს რომელსაც ქუჭყანაში მე დავიბადე! მე ვან კალაზანელი, ესე იგი მონა ჩემის სიტყუებისა; აი ეს უფრო საჭიროა თქუწნთვს მგონი, — შენ კისრულთ დამაჭერინო რომელი დელზაზხო?

— ვკისრულაბ.

— მაგის სამაგველოთ წას ითხოვ ჩემგან.

— სამაწთაღს.

— მე სამაწთაღს ჯაღდოთ აწავის ვაძლეევ.

— დიას, ვიცი კანგათ, რომელ თქუწნ, ზოგეუწთი ბძანებელნი აგვე ჭფიქრობთ, ზ მისთჳს გგონიათ თქუწნ იუოთ ისეთი შუეწყეველი მანთღმსაჯული ვითაწცა სოაღომონ: მაგწამ უბედურობა ეს აწის რომ თქუწნს სსამაწთაღს იაწი სასწოწი აქუს, ზ იაწი საწოძი.

— ეგ მითომ წოგორ?

— ჰსწოწეთ, ჰსწოწეთ; მძიძუ, მდაბალთათჳს, მსუბუქი მადალთათჳს, აბობდა უცნობი; აი თქუწნი სამაწთაღი.

— თქუწნ ჰსცდებოთ, უფალო, მიუგო წეღენცამ, წაიცა შეეხება ჩემ სამაწთაღს ყველასთჳს კწთიბ, მე მაგას და გიმტკიცებთ. თქუწი: ვისთჳს ითხოვ სამაწთაღს?

— ჩემი დისათჳს, სამაგლათ მოტყუეწულისთჳს.

— ვისგან?

— ეწთი თქუწნის კაწის მსღებელისაგან.

— წომილისგან?

— ო! ერთის უჭახუკესის, უმშვენიერესის, ერთის დიდ
გვარაირისაგან! აბა! ემანდა, თქუ ჭინი უგანათლებულე
სობა ვიდუც უოყობს!

— ანა, მხოლოთ ჯერ მინდა შევატყუო წა მოახდინა.

— ზ იმისი მოხდენილი საქმე თუ დაწს ჰყოფდეს სიკუ-
დილისას, მაშინ სამაგიეროთ როგორ დელზიზზოს თავი
სა იმისი თავი მომეტემა?

— ეს აწის, ჰკითხა დეტოდანამ, ვინ იქნება მსაჯული
მაგისტანა შემტოდვისა? ,,

უცნობი ცოტა დაუოყდა; შეუდგომ დაატქედდა რე-
დერტას; სვანიდისი თქუ ჭინის უგანათლებულესობისა უთ
სწა მან.

— მაშ, ჩემ სვანიდის ენდობი?

— სწულეებით.

— ან შესტდეებით.

— თუ თქუ ჭინი უგანათლებულესობა დანახამს შეტოდ-
ებს დაწს თავის გაცდებინებისა, მაშინ მომეტემა სამა-
გიეროთ როგორ დელზიზზოს თავისა, იმისი თავი?

— მე მაგახე გეფიტემა.

— რაზედ?

— ამ სახანოებლასზე ზე ამ ჯვარცმასზე.

— კარგი. ახლა გაიგონეთ, ბატონო, ამათომ რომ ეს მთელი ისტორიაა.

— მზა ვარ.

— ჩვენი ხიზანი ჭსცხოვრებს ერთს ზატანა განშორებულს შვიდ კვირს ნახევარზე რომანოს დამიდგან, მდებსა-
რებს საშუალო კოსენზას ზე წმიდას ეფთამესა შორის; ხი-
ზანსა მას, შეადგენს, ორი მოსუტეული; მამა ზე დედა
ჩემი; ორი ყმაწვილი: ჩემი დედა ზე მე. ჩემს დას ჰქვან
ქოსტანსა.

„სულ ერთიან ჩუჭნს განეშეძო ახვევია შერობა ერ-
თის შემძლეულის მეზატონისა, რომლისაცა მამულში ბე-
დმა ჩუჭნც გაგვანინა, ზე რომლისაცა ამისა გამო, ვა-
რთ ჩუჭნ ყმები მისი.“

— რა გვანია ის მეზატონე? სიტყვის გაშვებინებით ჰკ-
ითხა რეფერტაში.

— ჯერ იმის შეტოდებას მოგახსენებ, შემდეგ გვა-
ცხა.

— კარგი მას, თქვი.

— ჩუჭნი ყმაწვილი მეზატონე ანის ჩინებული, მშუ-

შენაუბი, კეთილ-შოპილი, მდიდარი, სულგამელი, თუ
 მცა ამისთანა სსსათისაა, მაგრამ მოძულეული ზ სსა
 კტი; ამიტომ რომ, იმის დანახვასე ანც უნთი ქმა
 რი ან ანის, რომელიც ანა მწოდეს ცოლისათვის,
 ანც უნთი მამა, რომ ან შიშობდეს თავის ქალისა
 თვის, ანც უნთი მამა, რომელიც ან შიშობდეს თავის
 დასათვის, მაგრამ ეს უნდა მოგახსენო იმისი ისეთი ქცე-
 ვა ყოველივე იყო წმევითა ურთის ცუდის გენისაგან,
 რომელიც აძლევდა ჯოჯობეთუქს დანიგებას. ის ცუ-
 დი გენია იყო იმისი ნახევარ მამა ნახუშარი; იმას ეხსდენ
 წაიბონდს ბატარდს (ესე იგი ნახუშარს)

— წაიბონდ ბატარდი! დაიუვირა წეღერტამ, ისა რომე-
 ლიც წუხელი მოკლეს?

— ისა ჰსწოდეთ.

— იცა იმისი მეწეული ვანც ანის?

— მე გახლავარ.

— მამ რომეო დელნიზოსსაგან ან იყო? დაიუვირა ღუ-
 რცოდინამ.

— მე გახლდი, განამეორა უცნობმა დიდის მუდროეზ-
 ითა.

— მაშ შენვე გიქნია სამაწთალი, შენის თავისთვის.

— სამი დღეა წაც მიველ ჭ ვითხოვე სამაწთალი, გაწნა უაწს მიუვეს მე.

— მაშ დღეს რიდასთვის მოხველ, ჭ წას თხოულაბ?

— უწინველეს ჩემის სისხლის ძიებას ბატონო; კამუნდ ბატონ მხოლოთ გამაცხოველებელი იყო შეცოდებისა, იმისი ძმა აწის შემტოდე.

— იმისი ძმა! დაიუვიწა წეღერტამ, იმისი ძმა! იწისი ძმა ხომ ანტონიელლო კანწაკვილოა.

— ჭსწოწეთ ისა, ქალბატონო., მიუგო უცნობმა საშინელისა დაცქერებითა განწწეკმა წეღერტასამ.

ისაბელა გაუვითლდა ჭ მიუყუდა სალოცავ სტოლს, თითქო ფეხებმა უმტყუნესო, გაწნა მსწრაფელ მოგოცნობას.

„ თქვი, უფალო, თქვი.

— შემტოდეს სახელი ხომ აწას გამოსტვლის წსაჭულის გადაწვეგილობასა? ჭკითხა უცნობმა.

— აწას ფეწს, მიუგო წეღერტამ, სწულებით აწას ფეწს, მე შენ გეფიცები.

— კიდევ ამ სახარბიელასა ჭ ჭკვანტრმაზე ჭფიცავთ?

— კიდევ, დაიწყო, მე სმენათ მზა ვარ,,

მიადლო ქალმა იგივე მდგომარეობა ზე იგივე სახე, რომელიცა აქუნდა ერთი წუთის წინ მინამ ის საშინელი საიდუმლო გამოეცხადებოდა, უცნობმაც თავისის მხრით დაიწყო, იმავე ხმით, რომელმაც ადრე, გასწევრული ამის თქმა.

„ მე თქუტნ მოგახსენებდით, ქალბატონო, რომელ დნატი ანტონიელლო კანკაკიოლი იყო ლამაზი, გუთილშობილი, მდიდარი ზე დიდ უხვი კაცი; მაგნამ მას ჭეკანდა მძა, რომელიც მასთვის იყო, ისეთი ვითარცა გველი ჩუტნთა ზიჯველ მამათათვს, გენია ბოლოტერისა.

„ ერთს დღეს მოხდა, იქნება თითქმის მას აქეთ ექვსი თვე, ქალბატონო, მოხდა მოგახსენებდით, რომ დნატი ანტონიელლო ნადირობდა ახლოს ტუეში რომელ მხარესაც რუები სახლისა ასტდერაიო მონადირეებს იწმის დეგნაში, სიცხე თუტე იყო, წყალი მოსაწყურებოდა, დეგნასა ერთი ყმაწვილი ქალი, რომელიცა წყაროდან მივიდოდა, აკიდებოდა წყლით საგსე კოკით; ჩამომტარაიო ცხენიდან, სადავე ხელზე გადაცო

ღ მისუღიყო წელის სათხოვნელათ ყმაწვილ ქალთან; ის ჭაბუკა ქალი, იყო კოსტანზა ის იყო ჩემი დამ.,,

ერთმა ვწუანტელმა დაუწა ცანში რედენტას, გაწნა უცნობმა, მითომ ვეკ შეამჩნია მოქმედება უკანასკნელის მისგან ნათქვამის სიტყუჭებისაგან, ამბობდა იმა ამბავს.

„ მე თქუჭენ მოგახსენეთ, ქალბატონო, როგორც იყო დჰაძი ან ტორიულლო, რება მომეცით ახლა მოგახსენოთ როგორც იყო ჩემი დამ.

„ ის აწის თექვსმეტის წლის ყმაწვილი ქალი, მშვენიერი ანგელოზიათ, უმანკო ვათარცა წმიდა ქანწული, თვალებიდან გულამდენ დანახებოდა, როგორათაც წმინდა მოკამკამე წყალში, დანახება ძიწი ცბისა; მამა მისი ზე დედა, რომელნიც იუწებოდენ მასში, ყოველ დღე, თავის დღეში ვეკ ამოიკითხეს მცირედითა ჩდილი ცუდის თუქჩისა.

„ კოსტანზას აწაგინ უყვანდა ზე ამბობდა ყოველთვის, რომელ მას აწაგინ შეუყვანდებთ აწაოდეს, გაწდა მღჟ-ათისა, ზე მანთლათაც, იმისი სუსტი ნებოეწი ბურება იყო უმადლეს იმ ხაგანთა ზედა, რომელნიც მას ეზება გაწს,

მისთვის დაწესა ან იყო ამა ქუჭუნეური ცალახი მისცხეა
ზოდა მის სხეცაკს კაბას ქანწულისას.

„ მაგრამ, თქუჭუნ მოგახსენეთ, ქალბატონო, ზე იქნე
ბა თქუჭუნ იცოდეთ თითონ, ღწაჭი ანტონიელლო აწა
ის ლ მასი, კეთილშობილი, მდიდაწი, ზე უხვი დიდი კა
ცა. კოსტანზა მიწველათ ხედვადა იმა ხარისხის კაცს;
ღწაჭი ანტონიელლოც ხედვადა მიწველათ, ეგწეთუჭ
უთუთ, უწთს მისთანა ქალს, ეს ოწი ადმატეული ბუ
ნებანი, უწთი სახატეობთა, მეოწე სულიერეობით, იგწმეს
უწთი უწთმანეთის მიწხიდველობა, ზე წოდესაც უწთმა
ნეწთს გაშოწდენ შეწდებ გმელისა ლაწაწაკისა, კოსტ
ანზამ დაწყო თუქწი ლაწაწ უმაწვალ კაცზე, ზე ღწაჭი
ანტონიელლოც ოცნებდა მშვენიერი უმაწვილის ქალისა-
თვს. „

წედენტამ ტუწებზე იკვნიტა, გაწნა აწა წი ჭსთქ
ჭა.

„ უწდა ყველაფერი მოგახსენოთ, ქალბატონო, კოს
ტანზამ აწ იცოდა თუ ის ლამაზი უმაწვალი კაცა იყო
ღწაჭი კაწწაკეილოც, ამას ეგონა უწთი მის ზაუი ვინ
ზე აწუ გუწთ მდევნელი მსახურთაგანი, მისთვის მას შე

ეძლო, უმანკო ზე მდიდანს, ამიტომ რომ გლეხობაზე
მდიდანია ჩემი და, მოგახსენებდით, შეეძლო ჩემ დას
ზინის ზინ შეხედვა ზე სიყვარული!

„ოთხის დღის გამავლობაში ერთმანეთს ნახვა დაუწყ-
ეეს, ამა სახით ყოველთვის წყაროს გზაზე იმავე ალაგს
სადაც ზინგულანთ შეხედნენ; გაჩნა ერთს სადღისს შემ-
დეკროგოგადც ძალიან განთუფ-იყვნენ, იქამდე, რომ
მამაჩემს, რა შეენიშნა ქალის დაგვიანება, შეწუხებულ-
იყო, თოფი გადგედო მხარზე ზე წასულიყო ქალის წინ
მისაგებებლათ.

„ერთს გზასთან მისახვევში, დეენახა მჯდომარე ეწ-
თს უმაწვალ კაცის წინ.

„ჩემს დას, რა შეესწრო თვალი, თავის მამისათვის,
გადმოსტანყო რიგონათაც დაძუთხალი ირემი, უმაწ-
ვალ კაცსაც მაშინვე გვეწია ცუისაკენ. ზინგული მოძ-
აობა მამის ჩემისა იყო რათა ჩამოსჯდომოდა თოფით,
ზე ნიშანში ამოეფო, გაჩნა კოსტანზა ჩამოჭყვარებოყო
თოფსა ზე კანკაკეილოს. მამა ჩემს ეეფო თოფი, გა-
ჩნა მაშინვე ეცნო უმაწვალ დინატი.

— მეწე, სწორეთ ანტონიელლო კანკაკეილი ყოფი-

ლიყო? წინუტუტა ჩემენტამ.

— ჰსწოტეთ ასა, თქუა უცნობა.

— იმავე სადამოხე, მამანქის ებანა თავის ცოლასთვის ზ ქალასთვის მხათ ყოფილიყვნენ წასასვლელათ იმავე და-
მესში: ოტთავ უნდა დეეგევებანათ სახლი ჩუტნი ზ შე-
ჭიხინიყვნენ ერთს ჩუტნის ძალუას, რომელიც ჰსცხოვ-
რებს მონტელეონში. წასვლის დროს, მამანქის გეეყა-
ნა ცალკე კოსტანზა ზ ერთუა მისთვის:

— თუ კიდავ ნახე სადმე ასა, უთუათ მოველამ.,,

„ კოსტანზას მუხლ დანიტვილს, მამისა წინ ადეთქუა
ადან ნახვას; შენდებ ხელე შეყუუშულს ზ თვალ ცრე-
მლიანს ეობოვანა ბოდაში. მამანქის შუბლზე ეკონა ზ
ეწაცეებანა. კოსტანზა გაჭყოლოდა თავის დედას, ზ,
როგორც ენათლა, ოტნავ უკუტ გასულიყვნენ დრატის
ანტონიელდოს სამძღვანს.,,

ჩემენტამ ამოიხურთქა.

„ მეორეს დღეს მამანქი მასულიყო დრატთან. მე ან
ვატი იმით შოტის რა მოხდა, მხოლოთ ეს ვატი, დრატის
შეეფაცნა თავის კეოილ-შობიდეზაზე, რომ იმის შედგ-
ონში ადან ეშინოდეს კოსტანზას შეუწაცყოფაზე.

„ მეორეს დღეს, ამა წახვასა, ღმარაჲც ეგრეთვე წას-
უღიჲო ნებალში.

— დიას, დიას, მე მასსომს იმისი მოსვლა, წაძმოსთქუა
ნელა, რედენცამ. მეზე? მეზე?

— მეზე და! ქალბატონო, მეზე? ის იგონებდა თავის
ადთქმას ზე ცდილობდა გადაევაწუნა ისი, სასახლის შუ-
ქცევამ, მაღალ ხარისხოვანთა ქალების წყალობამ, იმე-
დმა შედეგობისამ, ვერ შეიძლეს ანობოცვა იმისი გო-
ნებადგან საწყალი კალაბრესის სახისა: იმისი სახე გან-
უშორებელათ უდგა წინ უოველ დღე, ზე ღამე სიზმარში
ან ასვენებდა მას, ჰსწავამდა ძილში. იმისი მიწერილი წი-
გნები, თავის ძმასთან შეიქნენ მწუსრენი, მწარენი, გა-
ნწინდულებითნი. შეწუსდა იმისი ძმა, წამოვიდა ზე მოვ-
იდა სასახლეში. იმას ეგონა, რომ ის იყო ცრფული მე-
ფასა ვისიმე, რომლისა ხელის თხოვანს ვერ ჰქუდა. და
ბევრი იტინა როდესაც შეიგყო, რომ საგანი მისის საყ-
ვარულისა იყო, ერთი საწყალი კალაბრესი.

— გიჲი ხარ, ან გონიელლო. უთხრა მან. ის ქალი შერ
მამულზე გდგომია, შერა მოხარჯე, შერა ყმას, ის ქალი
შერა ქონებას.

— მაწთაღია, თქუა ანტონიულომ, მაგწამ მე ფუცა მივეც იმის მამას. . .

— ლოგოწ თუ ფუცა! წახედ მიეც, ტუტუცო?

— ის ფუცა მივეც, ლომ ალან ვეცადო იმის ქალის ნახვას.

— ძალან კაწგი! უნდა შენი წიწობა აღასწულო. კეთ-
ილ-შობილს ნატოსანა სიტყვის მეცა წა აქუს.

— აბა ხომ ხედამ მაგ საქმეს აღაწა მოეგვარებაწა.

— შენ შეგიფიცინა აწ ეცადო იმის ნახვას?

— ღიას.

— აწა, ის ქალი ლომ მოვიდეს შენ სანახავათ?

— ისა!

— ღიას, ისა!

— მეწე, სადა?

— საცა შენ გინდა. აქა, მაგალითებწ!

— ლ! აწა, აქ ნუ.

— მაშ კაწგი! შენ ლოზაწნის სასახლეში.

— ეს აწის, ლომ მე აქ ჭაჭუათა ვან დაბმული: აწ შე-
მიძლიან ნეაზოლს გავცდე.

— წუა დღით.

— თა! რა დღით? დიახ, შეიძლება, მე ვინაფნი მიხუ-
 წს წასმე მოვსხლტე მას რა დღით.,, ან ვიცე ვისედ
 ღანაწაკობდა, ქალბატონო, ზე ან წა საქმე იჭერდა მას
 ტყუეთ, მაგრამ ეს კი უთქუა.

— მე ეც ვიცე, მე, თქუა რედენტამ საშინლათ გაყოთ-
 ლერულმა. თქუი, უფალო, თქუი.

— მამ, მიუგო წაიმონდმა, წოდესაც ჩემი წიგნი მოგი-
 ვა, წამოხვალ?

— ამავე წუთში.

— კარგი მამა.,,

„მეხმა, ერთმანეთს ხელი გამოაწთვეს განშორების
 დროს; დნაჭი ანტონიულლო დანჩა ნეპოლში, ხოლო
 წაიმონდ ბატარ წავიდა კალაბრისაკენ.

„ერთს თვეს უკან, დნაჭმა ანტონიულლომ მიიღო წი-
 გნი თავის მძისაგან, ზე, უნდა სიმაწთლე მისტეს დნაჭს,
 ეს აწის სწორე კაცი ზე მტკიცეთ იცის სიტყვას აღსწუ-
 ლება: ამავე დღეს წავიდა.

„აი წა მომხდარყო. ნუ სჩქაწობთ ქალბატონო, ად-
 ხნის ბოლოში ვაწ.

— მე აწა ვჩქაწობ, უწის გიგდებ, მიუგო რედენტამ,

მხოლოდ მე გსძენი შენს ამბის თქმაზე.

— ერთი კაცი მოეკლათ წყაღოს ახლო. მამანქმი, იმ დროს თუძმე სანადიროდგან მოდიოდა, ნახა ეს საბნალო სულთ მოძმავი კაცი; მივანდა მას წათა უშველს წამე, ზე, წა იმ მეტადენეობაში იყო, თუძცა ამაოთდა, წომეულ ცნობას მოეუგანა იგი, ოწი მსახურნი წაიბონდის ბატონისა გამოგადრენ ცუდიან ზე შეაწყეს მამანქმი წომეულთა ც შეწყდელი.

„წადაც უბედურობა იყო, მამანქმს თოთა დაცლილი თუძმე ჰქონდა, უმეტესი უბედურობა კადევ, წომეულისა ც სადუძლოს წაიბონდ გამოაჩენდა, თუ შეწყდა წი ან იყოს, ცუვას შეწყდის გუდიდგან გამოდესული იყო თუძმე იმავე უადიბისა, წომეულთა მამანქმს მაშინ ხედ უბოვნეს.

„ მსაჯულება ბოკლეთ იყო; ოწთა მათ მსახურთა მოწიობა ჩანბოსთქუტს მსაჯულეთს წინ, წომეულ მათ ად ანა შეეძლოთწა. გადახვიტეს მოკუტლა მამის ჩემისა.

„ დედაჩემს ზე ჩემს დას შეეცუოთ, ის მოულოდინებელი უბედურობა, სამანთაღ ქუტუ ყოფნა ზე გადახვი-

გეტაც; წამოსულიყურენ შინკელეონიდან ზე მოსულია
ყურენ როზნოში, ამავე დღეს ღრადი ანტონიელლო,
ცნობილი თავის ძმის წიგნით, მისულიყო, ეგრეთვე ნუ-
ახოლიდგან.

„ ღდაქს კაწკაკიოლოს, მოგონათაც დიდს თავა-
დს მოზანოსას, ჰქონდა ძალა მოგონათაც უაღრეს-
სისა, ეგრეთვე უაღრესის სამართლის მატემა. მამა სსა
დაძე, მას უკთის ნიშნებით, შეემლო მამანქისთვს მიტ-
ეის სიტოცხლისა ზე სიკუდრისადაცა.

„ დედანქეს აწა ჰსტიდნიყო ღრადის მოივლა; შესე-
დნიყო წაიშონდ ზაგანს, მომელსაც ესრეთა ღდაქის
შინ ყოფნა. უწინა კიდევ მისვლა ქალათ წინაშე მისსა
ზე თხოვნა მამანქის ზატეუისა; დრო აღარ უნდრ დედა-
აგათ, გდასდვირება მამის სეშისა იყო დანიშნული შე-
ოჩეს დღეს.

„ ის წიკვა დაუჯდა ზე ეგონა მას, მომელ იყო შეგ-
ობლობით ნათქუაში; მისულიყო თავის ქალის წასაყან-
ათ, წიქოწიან თითქმის ზე ანტვი ეოქება სად მიჰყვანდა,
იმავე მოსვლას დღეს დიდის თავადისა იგინი მასულიყო-
ურენ იმის სსახლის კაწკუთან სავედრებელათ.

„ ან იცოდია, საწყალმა დედამ, ღრბისგან კოსტან-
ზას სიყვანსული.

„ კაწები გეუფო, ამისათვის რომელ ყოველივე იყო წი-
ნათვე დაწყობილი სამაგელის წამონღისაგან, რომელ
იმის განძნასკას ანა ვათარიძე დაბრკოლებს ანა ჭქონ-
დაწა; რაკი შევიდნენ, დედას ზე ქალს დახვდენ მოსამა
სახუწეები, რომელთაც გადაუდობეს გზა ზე ან უშუკებ-
ენ ოთახში, მასთან ეუბნებოდენ, რომ ორთავ იმათი შუ-
სვლა ან იქნება თუ ან ცალცალკე.

„ დედაჩემი შეკადა, კოსტანზამ მოუტადა.

„ დახვდა მას ღრბი ან ცონიუღლო წყნობის სახით
მიღები; დეეზო მის ფეხების წინ, ეკედნა, შესტინა;
ან ცონიუღლო იქნა უქლეველ. ერთი ბოლოტი საქმე მი-
მხდაწა, ეუბნებოდა ისა, ზე მოქმედი მისი აწის ქმარი
შენი, უთუოთ უნდა დაისჯოს; უნდა კანონისამებდ ად-
სწულდეს: სისხლი სისხლს ითხოვს.

„ საბრალლო დედაჩემი გამოვიდა ღრბის ოთახიდან
მკუდარივით, მწუხარებისაგან მოცული განწიწულგია-
ოა, ზე მთხოვნელი ცრემლით დჭთასა.

— გაწნა შენ სად იყავ მაგ დროებაში? ჭქითხა რედენა

ტამ უცნობს.

— კალაბრის იქით მხარეს, ბატონო, ტანტში, ბნინ-
დისას, წავიცი? შოწს ვიყავ ასე რომ მაგ ამბისა აწა
ვიტოდიწა. აი ასე გახლდათ.

„ დედაჩემი, მწუხარებისაგან გაგიყუებული, გამოვიდა
ღე უნდოდა წეეუანა ქალი თუსი, გაწნა კოსტანზამ და
აყენა.

— ახლა ჩემი წიგია, დედავ, უთხრა, მეც ჩემი მხრით
ვეტეები შეწყალებაში მოვიყვანო ჩუჭნი ბატონი. იქ-
ნა მე უფრო იღბალი მქონდეს მინემ შენ.,,

„ დედაჩემმა ჩაჰკიდა თავა ზე დეეტა სკამზე, იმედ და-
კარგული.

„ შევად ეტეოთვე ჩემი და.

— ხომ იტოდა იმ კაცს უყვანდა იგი, დაიყვირა რედუ-
ნტამ, ზე წისთუსდა მიდიოდა იმ კაცთან! . . .

— მამაჩემი მეორეს დღეს უნდა მომეჭუდარიყო ბატონო,
ბესმით თუ აწა?.,,

იხაბულა აწადონისამ კბილები გააღჭკუნა: შედეგ
უქთის წამისა:

„ თქუი, თქუი, უთხრა მან.

— ათა მანუტი გავიდა სიკუდილის მგზავს ლოდანში, ბოლოს უთმა მსახურმა გამოიგანა ქადაღდი.

— ჩემს ბატონმა ღწაჭმა ანატოვას სწულუებით შექცოდეს, თქუა მან, აი ბძანეს მისივე ბეჭდით დაბეჭდილი. ,,

„ დედანემმა დაიკვილა მისთანა სიხარულით, რომელ-
ც უფრო ემგზავსებოდა განწინულებითს ხმას.

— ოო! ზატოზა, ზატოზა, ჰსთქუა მან, მკოცვრულმა ღწაჭის ხელ მოწერილისამ, გაიქვა კანკისაკენ. შექც-
ვბ უეჭრათ შედგა: „ ჩემი ქალი? ჰსთქუა მან.

— შერ გასწი, სასქაროთ საცუსადანოში, უოხა მოსა-
მსახურემ, შერი ქალი შან დაგხვდება როვა მიხვალ შე-
ნს სახლში ,,

„ დედანემა გავანდა, ადგატეული სიხარულსაგან,
ბედნიერებისაგან მთვანადი, ვაიანა მან რომანოსს ქუჩ-
ეი მუვიანადმა: ზატოზა! ზატოზა! მე მაქუხ იმისა ზა-
ტოზის ქადაღდა! . . . ,, მივიდა საშურობილის კაჩე-
ბთან, სადაც ორჯელ უკუტე ყოფილიყო ტყუილათ. კი-
დეკ მესამეოც აგდებდენ, განა მან წა უჩვენა ქადა-
ღდა, ბეჭდო კანკისც.

„ შეაუვარეს საშურობილის ურთს ზატანა ოთახში სად-

აც მამანები იყო.

„ მამანები ადრევეს ელოდა გარდა ჯალათისა; სიტ-
ოცხლე შევიდა სიკუდილის ნაცვლათ.

„ ამ შესამჩუნებელს ზე შესაწუხებელს ალავს წაო-
დენიყე წუხილი იყო სიხარულისა.

„ შედეგობში ჰკითხა მან დაწვრილებით, როგორ შე-
გტყო დუდაჩემს, ჩემს დას ის საქმე, რომელსაც მას ჰს-
წამოქდენ, როგორ მიაწია ფრაქამდენ, როგორ, ეტო-
ის სიტყვით მოხდა ყოველივე.

„ დუდაჩემმა დაუწყო ამბის თქმა, მამანები ყუწს უტ-
დებდა, ზე წამდაუწუმ აყენებდა გაკვირვების წამომახე-
ბით; თანდათან ადრე თქუანა, წაოდენისამე სიტყვის
მეტა ისიც აკანკალეულის ხმით; მსწრაულ სწულებით
გაჩუმიდა. შედეგ თავა ჩამოჰკიდა ზე დაიჭინა ხელებით,
შედეგ დაასხა სახეზე მწუხანების ოფლმა, შედეგ სი-
ტყვილმა გაუწითლა შუბლი, ხოლოს, როდესაც დედა
ჩემმა უთხრა, როგორათაც ფრაქმა ან მიიღო იმის თხ-
ოვნა, თავის ალავს შეეზავნა ქალი თვისი, წამოხტა სა-
სწილგით, საშინელის ხმით დაიყვირა, როგორათაც და-
წვრილმა ლომმა, ზე მივანდა კანებს, ხოლო კანები და-

მეტოლი იყო.

„აიღო ქუჩა, რომელიც იმას თავით ბალიშათ ედო, ზე წაც ძალი ზე ფონე ჰქონდა ჰქონა რკინის რეზოტკებს, ეგონა მას ჰქონდა ნება მისის გადებისა.“

„კარების გამდებმა მიიწინა ზე ჰკითხა რა უნდოდა მას.“

— მინდა გავადე, დაიყვირა მამაჩემს. ეხლაკ უნდა გავადე.

— ან შეიძლება! უთხრა ვანის გამდებმა.

— მე წატოების ქადალდი მაქუჩს! დაიყვირა მამაჩემს. მე მაქუჩს, ხელში მიჭინავს, აი!

— მართალია, მაგრამ მანდ სწეწია, რომ ხვალ დილამდ ენ ვერ გახვალ ამ სახელობილიდან.

— ხვალ დილამდენ? საშინელის დაყვირებითა ჰკითხა ცუხადმა.

— უფრო კარგა ან ანის წაიკითხო, თუ იჭვანულო,“ დაუმატა ვანის გამდებმა.

„მამაჩემი მივიდა სამთელთან, წაიკითხა, გადაიკითხა ქადალდი. ვანის გამდები ანა ჰსცუოდან; შემთხვევით, შეცდომით, თუ გამბეზ, იმისი თავის-უფლების დღ

ეს იყო, დანაშაულები მეორე დღის დღია.

„ტუსადმა ამასე კინტი ანა ქნა, ანც დაიკვნესა, ანც ერთი ცრეელი ანც გადმოუაწდა. მივიდა ზე დაჯა და თავის საწოლზე მუნ ჯათ გაბრუნებული.

„დედაჩემი მივიდა მის წინ ზე დაინოქა.

— რა დაგმანთვია? ჰკითხა.

— ანაფერი, მიუგო.

— შინც, რისა გეშინიან?

— ო! სულ ანაფრისა.

— ანა დმეტო რემო! დმეტო რემო! რას ფიქრობ? რასა შიშობ? რას იჭკნეულობ?

— მე იმასა ვფიქრობ, რომ კოსტანზა უდიდისა თავის მამისა, აი ეს არის...

„ამასეუდ ახლა დედაჩემი ადგა, გაყვითლებული ზე მძწოლადრე.

— გე როგორ შეიძლება.

— როგორ შეიძლება! ზე მითომ რატომ?

— მითხრეს ეხლავ გამოვაო. ესეც თქუცის შინ წავიდა იქ გიცდისო.

— მამ კანტი! წადი ნახე შინა თუ იქ არის, ზე, თუ იქ

იყოს, უწითათ მოდიო.

— მივდივარ.,, თქუა დედანემს.

„ დაუწაყუნა მან კანებს ზე ითხოვა გასკლა. კანის
გამდემა გაუდო კარები.

„ მიიწინა სახლში. სახლი ცაწიელი დახვდა, კოსს
ცანზა აწ მოსულიყო.

„ გაიქცა სასახლისაკენ იგიოთხა თავისი ქალი, უთხრ-
ეს, რომ იმათ აწ ესმით წას ამბობს.

„ ხელ მეორეთ მივიდა სახლში. კოსცანზა ვიდევ აწ
მისულიყო.

„ საფამომდენ უცადა, მაინც კოსცანზა აწ მოვიდა.

„ მაშინ მოაგონდა თავისი ქმარი ზე ისევ წავიდა სა-
ხელობილისაკენ; მაგრამ იმ დროს მიდიოდა, მისთანა
მწუხანეს ნელის ბიჭათ, თითქო სასათუღაოზე მისდუ-
ვდა თავის მკუდაწს ქალის გვამსა.

„ იმავე ალაგს დახვდა ქმარი თუსი; თუმცა იცნა მან
იმის ფეხის ხას, თავიც აწ აიღო. მივიდა, დედანემი,
ფეხით დაუწვა ზე სიტყვა უთქმელათ თავი მუხლებზე
დაუდო.

„ გესმით, ბატონო, წა ვოჯოხეთუნი დამე იქნეს.

ოდა მათ ომ დაწყევლილთათვის!

„ მეორეს დღეს, გათენებისას, მივიდნენ გაადეს საა
 ჰეობილე ზ გამოუცხადეს ტუსადს რომ ის თავის-
 უფალი იყო. მე ავი მოგახსენეთ, დაუმატა უცნობმა
 საშინელის სიტყვით! ო! დნაქი კანდაკვიოლო ანის
 მეთქი ზატოხსანი თავადი, რომელიც საწმინდით ად
 სრულებს თავის სიტყვას! . . .

„ ომნი მოხუცნი, ერთი ერთმანეთის დანჯერნი, გა-
 მოვიდნენ. ერთმა მხოლოთ დამემ ომნივ ისინი ათის
 წლით დაახლოვა სამარეს.

„ ურთიან, სადაც უხვევდა ქუჩა ზ საადანაც ნნდა
 სახლი, დანახეს კოსტანზა რომელიც მათ უცდიდა და
 ჩოქალი კანტოთან.

„ იმათ ან აანქარეს სიარული თავიანთ ქალის ჩქარა
 ის შეყმინათვის; ანც ქალი მათი ადგა წითა მიჭებებ-
 ოდა მათ.

„ წოდესაც მივიდნენ იმის ახლო, კოსტანზამ შეაკ-
 უუხ ხელეზი ზ მხოლოთ ერთი ეს სიტყვა სთქვა:

„ შეშინდეთ! „

„ დედობრობის სიუყარულმა უეჭრათ, დედას გააშ-

ღვინა შელაგები ქალსა ზე მამას უა, თხოვნისა შეგავსა
ათ.

„გაძნა წყნადა ჩამოაყენა იგი მამაჩემსა.

„— შეგინდოთ, უთხრა მან. ხელის გამშუკვმა კოსტანზასაკენ, შეგინდოთ, ზე და გაქვს შესანდობელი, შვილი?

შენ ან გელოზა ანა ხარ? შენ წმინდათაგანი ანა ხარ?
ზე უფრო უმეტესი გინებეს ყოველივე, შენ ანა ხარ მოწამე.

„ამაზედ აკოცა მას.

„შექდე, ღუდას რომ მიყვანდა თავის ქალი შიგნით
სახლში, მამა ჩემი დაძნა მანკო წინათხში მაშინ ჩამა-
იღო თავისი თოფი, გადავიდა მხანზედა წავიდა სასახ-
ლისაკენ.

„იკითხა დედაჩი, მადლობა უნდა მოეხსენებინა.

„დედაჩი ეწათას საათას წინ წასული იყო ნეაპოლში.

„იკითხა წამომოდ. წათა მისთვის ეთქვა მადლობა,

„წამომდიც თავას მასს გაყოლოდა,

„მოხუნდა თავისი ქოხში, ბუხანთან ჩამოჰკიდა თავისი თოფი, შექდეგომ კოსტანზამ ზე იმისმა ღუდამ გაიგა

ონეს სმა, თითქო ერთი წადაც შიზე დეევა ადგოლზე,
ონნაყ ერთათ გამოცვივდენ ნ.სეს ბუნი კაცი უგონოთ
მდებარე შუა სახლში.

„დაწვინეს თავის ქვეშაგებზე; ჩეი და იმასთან და-
წია, მანამ დედანეში გაქცეულიყო ექიმის მოსაყვანათ.

„ექიმმა თავი გაიქნია, მანც სისხლი გამოეშო მამა-
ჩემს. ბინდის დროს აახილა თვალები ბუქმა კაცმა.

„როგორც აახილა თვალები მეც იმ დროს შეველ
შინ.

„იმან ვედანტ დედანეში დანახა, ვედანტ ჩემი და,
მხოლოთ მე დამინახა.

„შვილო, შვილო, დაიყინა მან, ო! შენ სისხლის სს
ძიებელმა დმერთმა მოგიყვანა...

„მივანდი ზ მოვეხვე ჩისეწზე.

— გადით, უთხრა დედანემს ზ ჩემს დას, ჩუჭნ მანტო
გაგვიშვით,,

— დედანეში დამოწმილდა, მხოლოთ ჩემს დას უნდო-
და იქ დაწინილიყო.

„ამაობაში მოხუცებული წამოჯდა თავის ქუჭშაგებ-
ში ზ კოსტანხას დანახვა დედა მისი, რომელიც გადი-

ოდა:

„ გაჭყევ ვედაშენს, უთხრა მან ისეთის ხელის ნაშნე-
ბით, რომელზედაც უთუოთ უნდა დამოტყდებოდეს, გა-
ჭყევ ვედაშენს თუ გინდა რომ გამოგუკვს ჩემი კუთხ-
ხევა. „

„ კოსტანსამ აკოცა მამაკუდავს, ხელზე, მომეხვია ტო-
წილით კისერზე და გაჭყევა თავის დედას.

„ მე ავიყარე ჩემი იანაღი, ჩემი დამხარები, ხანჯალი
და ვაჩუე სტოლზე, შეველ და ვინოქე მოხუცებულის
წინ.

„ სისხლის შაჯგევას დმეტოს მოჭყევხან შენ, განმი-
მეორა მან. გამიგონე, შვილო, სიტყვას კი ნუ გამაშვე-
ბინებ; ამიტომ, რომ მე ვგმნობ, მხოლოდ წამტენივე
წუთი სიტყვებზეა მაქუს, გამიგონე. „

„ ვანიშნე დაიწე მეტქა.

„ მაშინ ესე უოჯელივე წვრილათ მითხრა.

„ და, წამტენისაც ლაპარაკში შევიდა, იმისი ხმა თან-
დათან მატულობდა, სისხლი მოსდიოდა სახეში, თვალ-
ები მისი სიანჩხლით ივსებოდა, იტყოდა ჭატი კარგა მუ-
ოთიანო, მხოლოდ უკანასკნელ სიტყვაზე, როდესაც მივი-

და იქამდე, სახლში, რომ შემოსულიყო თოფი ბუხართან ჩამოეკიდნა, იმას ეუბიქა სისხლის ზღვეულობა ადარ შემეძლო, მაშინ წამიუწანტალა ზე თავი მისი დეეცა ბა-ლიშებზე.

„ მაშინ კი მოკრედა სწორეთ.

„ დიდხანს ან დავაჯერე, დიდხანს ვანძრე ხელით, ხან ჩავძახდი, ბოლოს ვიგძნე იმის ხელის გატეხა ჩემ ხელეში, ბოლოს შევატყე გამქალის თვალეზი-ბან.

„ დაუხუჭე თვალეზი, გულს-ხელი დაუკრეფე, ვაკოცე შუანასკნელათ, გადავხუჭე ხეწანი სუდანის ნაცვლათ.

„ შემდეგ გავადე შიგნითი კარეზი, ნიშნებით უთხარ დედარემს ზე ჩემს დას შემოსულიყვნენ:

„ მოდით, უთხარ იმათ, მოდით ილოცეთ თქვენის გარდაცვალეზის ქმისათჳს ზე მამისათჳს.,,

„ ოწნი ქალნი მოცვიდნენ ქვეშაგებს თმა გლეჯით ზე ქვითქვითით.

„ ამასობაში, მე ვაკეთედი ჩემს დამბანებს ზე ვიკრე-ამდი ხარჯალს, ზე გადავიყიდე თოფიც მინდოდა გამოსკლა კარზე.

— სად მიხვალ, ძმაო? დაიუვიანა კოსტანზამ.

— საითაც დიქნთი ინუებს.,, მიუგე.

— მანამ ის დამიშლიდა წასვლას, მანამ მე გაველ უკუშ
კანებს ზე მაგუფანე სინელეში.

„ გამოვწიე შინდაზარ ნეაზოლისკენ.

„ მე არამც თუ ის მითხრეს, რომ თქუშნ მშგენიერი
ხანთ უოველს ქალეში, გაცნა ისიც, რომ თქუშნ ხანთ
მანთლ-მსაჯული უოველს ხემწიფეებში.

„ იმ განძკახვით მოველ ნეაზოლში, წათა თქუთონთს
სამაწთალი შეთხოვნა.

— წატომ შენ თათონ ან უყავ სამაწთალი შენ თავს?
ჭკბთხა იზაბულამ.

— უნთი ხან ჯღლის დაცემა ცოტა იყო იმისთანა შეცოდ-
ებისთვს, ბატონო, მე ეშაჭოტა (*) მინდოდა იმისთვს,
ანტონიელლო კანწაკვილოლომ გააუზატოუნა ჩემი გვანი,
მე მანდა გავაუზატოუნო ანტონიელლო კანწაკვილოლო.

— ეგ მანთალია წარმოსთქუა ნელა ჩეფენტამ,

(*) ეშაჭეტი ანის სახწიობელი, ანუ სადაც თავს გაა-
გდებინებენ შემცოდეთათვსა. წ . . .

— უფრო დასაწმუნებლათ, როდესაც მე მოვდიოდი გზაზე შევიტყუე, რომ როგორც დელნიზხოს თავი იყო დაუსრულებული, ზე როდესაც მოვედი ნეპოლში, წაგვიტყუებ შეგატო ნუოვოს ქუჩის კუთხეზე მივრული გამოცხადება, რომელ მიუცემოდა ოთხი ათასი ოქრო, მას ვინც ცოცხალს ანუ მკვლავს ჩაუტედა მართებლობას ხელში; უფრო დასაბეჭდოებლათ, მოგახსენებდით მე ვინაირი ბოლიცაის მინისტრთან, რომელსაც ადუთქუა დაჭერა იმაცაისა, ვისაც ეძებთ უოგულგან ზე ვერსად ჰპოვობთ. განა მინისტრმა არ მიიღო რასაც მე ვთხოვდა, ესე იგი, ერთს ნახვას თქუცნის უგანათლებულესობისას, მაშინ მე ვიფიქრე სსუა დონის მიება, რომლითაც უნდა ჩემი სურვილი აღმესრულებინა; დავაჩუე ქუჩდობა რეზინა ცოცხელ გრევოს გზაზე.

— მაშ შენ იყავ ზე ანა როგორც დელნიზხო?

— მასუგან ვაქუჩდე აჯერნის გზაზე . . .

— შენ იყავ კადევ ზე ანა ისა ვისაც ამბობდენ? . . .

— მასუგან კაცი მოკვალ ამალტის გზაზე, რაიმონდი იულის მკვლელი, იმის სიეჭდილიდან დავაჩუე ჩემის სისხლის მიება, რადგან სამართალს არ მაძლევენ გადავ-

უვით უთუთ სისხლის ადუბა.

— ეგ კარგი, თქუა ზეფენ ტამ. ღმერთს ნებაჲდა, რომ შენ ისევ გინოგნე, უფრო კარგათ მოვიდა.

— უფრო კარგათ, თქუა უცნობმა.

— კიდევ ჰქონსულობა რომელი დელნიზოს დაჭეწას?

— კიდევ.

— იცოი სადაც აწის?

— ვიცი.

— უთუთ დაგვაჭეწინებ?

— თავს ვღებულობ.

— ცოცხალს მოგვცემ ხელში?

— თუ კანკაკიოლს მომცემთ მეჭეწანს, მე ცოცხალს მოგანთმევთ დელნიზოს; ხომ იცოი, ეგ აწის ჩემი შიკობა, ქალბატონო.

— ეგ უეჭველათ იცოდე. მაგნამ ამას იქით შენ მაგიურობათ ვასუს ვინ მოგვცემს!

— მაგანე უადვილესი წა აწის: გამგზავნეთ სახეობა ღეში; მხოლოდ ორმა მტველმა ერთის ფანჯრიდან მა-
უწყებინონ, რომ ესადა კანკაკიოლის მოჭეწულენ, წაკი
კანკაკიოლო მოეჭეწება, მე რომელი დელნიზოს დაგა-

ჭერინებო.

— მაგნამ, რომ ვერ აასრულო ეგა?

— იმის ნაცვლათ ჩემი თავი დამიდგია; მე აკი მოგასხს
ენეთ ესა, ზე კიდევ ვამეორებ.

— ეგ მანთალაა, თქუა რედენტამ, მე დამავიწუდა.,,
შემოჰკნა ტაში ქალმა, გვარდიის კაზიტანი შემოკ-
იდა.

„ ეს კაცია ჩასვით ვაცრეში, უთხრა მან. კაზიტანმა ორს
მცველს ჩაახანა, კაცია იგი, ზე თვთ შემოვიდა.

„ ახლა, თქუა რედენტამ, დაიჭინეთ ღნაჭი ანტონ-
იელლო კანკაკიოლო ზე წაიუვანეთ ეჭის ციხეში.,,

კაზიტანი მივიდა კანკაკიოლოს სასახლეში; გაჩნა,
უთუოთ ეჭვი რამ შესვლოდა იმის თავზე ცუდი რამ მო-
დიოდა, კანკაკიოლო გაქცეულიყო.

მა რედენტამ შეიტყო ეს ამბავი ამითი უფრო გული
დააჯერა, რომ იმის საყვარელი დამნაშავე იყო, უბანს
მაშინვე თავადთ ჯანათ მისვლა კაზონანზე, რომელთან-
აც კანკაკიოლო იყო შეხიზნული, თუ სამ დღეზე ან მი-
სცემდენ შემტოდეს.

სამმა დღემ გაიხრა, გაჩნა ღნაჭი ან მოვიდა მანც.

ნებალმა, წა გაიდვიძა, ნახა, მეორეს დღეს, ომბოცდა ათა ხელოსანი აქვევდნენ ანტონიულლო კანწაკვიოლის სასახლეს, მდებარეს კატედრალის ზინდაზინ.

წა სულ ერთიან დაქციეს სასახლე, მოიყვანეს გუთანი, გაავლეს კულები იმ სასახლის ალაგს, მარდია და თესეს ზე დაფანცხეს.

შედეგომ დაუწევს ქცევა სასახლეს, რომელიც იმის სასახლეს გვერდზე იყო: ის ეკუთვნოდა თავადს კანწაკვიოლოს იმის მამას.

დაქვეულს სასახლეს ეგრეთვე უხვეს როგორათაც ზინგულსა.

შედეგომ მანცხენა სასახლეს დაუწევს ქცევა, ის იყო ფენცოდის კანწაკვიოლისა იმის უფროსი ძმისა.

დაქვეულს სასახლის ალაგს, ეგრეთვე უხვეს, როგორათაც სხუა ორთა დაქვეულ სასახლის ალაგს.

ზედენცამ უბანა, რომ სულ ერთიან რაც კანწაკვიოლების სასახლებია, ერთიან დაქვევინებს, თუ ისინი ან დაიჭვირენ შემცოდეს ზე ან წარუდგენენ.

იმ დამეს, წასაც ღროს ეს ბძანება გამოიცა, ანტონიულლო კანწაკვიოლი თითონ მივიდა სახურობიდეში,

მეორეს დღეს, იმისი მამა ზე იმისი ოცი ძმები მივი-
დნენ კონოლის სასახლეში; გაჩნა მოადგილემ შეუთვა-
ადა მათ, რომ ან ინახებოდა.

მეორეს დღეს, ცუსადმა მისწერა დენტოფინას, სა-
გუდრებელი წიგნი, წათა მოწყალება მოულო ზე ენახვი-
ნებინა იგი, ხოლო დენტოფინამ უპასუხა, რომელ იმის
ნახვა ან შეიძლებოდა.

მთელი წვა დღე, უნთმაც ზე მეორემაც განამეორეს
შეცადინება; გაჩნა ანცა უნთმა მათ განმა ვერ მიიღო
ანა ვითარი კმაყოფილება.

მერვეს დღეს გათუნებისას, მერკატო ნუოვოს მცხ-
ოვრებმა, გაკვირვებით თან შერეულის შიშით, ნახეს ამა-
ანთული სახსნიობელა შეიდანზე, რომელიცა წინა დღეს
ან იყო. სამგლოვანზე მამინა იყო აღმანთული დამეში;
ასე რომ ანაჟინ ანა ნახა მისი გაკეთება, მისი აღმან-
თვა.

იმ უშაქოტის უნთ ბოლოზე, იყო ცამანი დადგომუ-
ლი, მეორეზე კუნძი; კუნძისა ზე ცამანს შუა უნთს მხან-
ეს იდგა მდუდელი, მეორეს ჟაღათი.

ანაჟინ იცოდდა, ვისთვის იყო, ანანთული უშაქოტი

იგი, ის ჯვალათი, ის მდუღელი, ის კუნძი ზე ის ტაძარ-
ნი.

ბოლოს ნახეს მოძავალი, ბოლის ქუჩის ბოლოს, რომელიც გამოდის მერკატო ნუოვოს ქუჩა, ერთი კაცი ორ-
თა მცველთაგან მოყოლილი. ჯერ ეგონათ, რომ ის კა-
ცია ფალაგანი იმადრამისა, რომელიც ითამაშებდა; გა-
ჩნა შევიდა იგი ორისაგ მცველის შეუოლით ერთს შეი-
დანზე მდებარეს სახლში.

ცოტას ხანს უკან გამოჩნდა იგი, ყოველთაგან ორთა
მცველ შუა, იმა სახლის ფანჯარაში, რომელიც მიწდა-
ში იყო იმა უსაძოცისა. შესტდენ ყველანი იმ კაცსე,
რომელიც ეგონათ იმა დრამისა წამომოდგენელი, უეჭ-
ველათ ის კაცი იყო ეგრეთვე მათუბებელი იმა ამბისა.

მატანა ხანს უკან, მოისმა ხმა კიუინისა, ჯერ მადუ-
ლენას ხიდის ბოლოდან, რომელიც მერკატო ნუოვოს-
კენ მიდის ზე სუზინის ქუჩიდგან, ორი კრება მოდიოდა,
სუზინის ქუჩიდგან მოჭევანდათ ერთი მშვენიერი უმაწვი-
ლი კაცი, ხოლო იმ ქუჩის ბოლოდგან ერთი მშვენიერი
უმაწვილი ქალი.

ის ღამაში ჭახუკი კაცი იყო ანტონიულლო კანკა-

ბერილი.

მშვიდობის უმარადი ქალი, კოსტანსა იყო.

ოცნის უნდა დროს მადიდებენ შეიძლება, ოცნის მივიდ-
ნენ უმარადიანი ერთნაირის ნაბიჯით, ოცნის უნდათ ავ-
დენენ მასე; მხოლოდ კოსტანსა ავიდა მდებრისაკენ,
ანტონიელდო ჯალათისკენ.

და ავიდნენ უმარადის ჰატანა მოუდანსე, ანტონი-
ელდო შეიძინა მისაკანდენელათ კოსტანსასაკენ, განა
ჯალათისა დაიჭინა, კოსტანსამ გადადგა ერთი ნაბიჯი
მისასულელათ ანტონიელდოსთან, განა მდებრისა ან
გაუშვა.

შემდეგ ამისა მწიკანდისა გაშინა ქალადი ზე წინაგი-
თისა მადალის ხმით. ის იყო კონტრაკტი შეუდლებისა ღრ-
ადის ანტონიელდო კანკანაკვილისა, კოსტანსამ მსმენ-
ელმა იმა კონტრაკტისა, სამეუო თავადი ამდებრისა თა-
ვის მომავალს შეუდლას, ანამც თუ უოკელს თავის ხან-
ისხს, ანამედ უოკელს თავის მამეულს, ზე ქონებას.

თუმცა მოუდანი იგი იყო სავსე ხალხთაგან, თუმცა
გნისა იგი ახლოს ქუჩებში დედამდა, თუმცა უოკელი
თან ჯანა შეიძინისაკენ იყო გამოშენებული თავებისაგან,

თუძცა ბანები სახლებიან ჰგვანდა ცოცხალ უანას, მანც
კონტრაქტის წაკითხვის დროს, ისეთი სიჩუქე იყო, რომ
მელ ანც უნთი მწეწლისგან წაკითხული სიტყვა, იმა კა-
ნტრაქტისა ან დანია გაუგონანო.

მამინ უნთიან იმ ხალხმა, ნაკი წაკითხვა გათავდა,
დაჭკრეს ცაში. მისვდნენ, რომ ნადგან იყო დანჩევა იმა
ზინობებში, წეღენცას სუწვილი იყო ნათა დნაძს მიუცა
გლების ქალისათჳს ის მატივი, რომელიც მან წანსტა-
ცა.

ნაიცა შეეხება დანიშნულებას, რომელთაც იქამდე
შეჭეულია ან იტოდნენ წა ამბავი იყო, ან იყო ცოცა
ამასე ან გაუონადდენ, ზე რომესაც მდუღელი ავიდა
ცამანსე, ანიშნა მათ მიანლოვება წანდგენ ეგინი კანცა
გამბედავის ბიჯით დასაჩოქებულათ წინაშე მისესა.

მამინვე ლოცვა დანიყო, უოგლის წესებთ ნაიცა
აქუს შეუდლებასა. მდუღელმა ჰეითხა თვითუუღს მათ
ჴაბუკთაგანს უბული ჰქონდათ ცოლ ქმნობისა თუ ანა?
ზე თვთუღმა მათგანმა, გაუწიეკელის ხმით, წანმის-
თქუა თანახმობა. შემდგომ კაცმა დუთისამან გაუგთა
ანტონიელლოს წინდის ბეჭედი, ზე ანტონიელლომ წა-

ატყა კოსტანას თითსა. მაშინ ორთავ ღანიოქეს ხელმე-
ორეთ ზე მდებდელმა აკურთხა იგინი.

უოკელი მტკერელი ცინოდენ სიხანულით ზე გრძნო-
ბით ამა გასაცვიფრებელს სანახავზე ზე ლოცამდენ ეგრე-
ეთვე ორთა მეუფლეთა, ვნახოთ ამ ღრის იმავე ხუცეს-
მა, რომელმაც წამოსთქვა წმინდა სიტყვანი შეუფლუ-
ბისა, დაიწყო დაბლისა ხმით ლოცვა სულთ მობ-
ძავისა. ამა ცვლილუბაზე, მთელი იმა ხალხის გლოვა შე-
ძწუნდა ზე იგეგინა შიშისაგან, ამიტომ რომ მიხვდენ,
რომელ ჯერ ან იყო ნახევარი ცერემონია იგი გათავუ-
ბული, ზე ერთი წადაც უბედურება უნდა მომხდარიყო.

მართლათაც ან ცონიულლომაც ან იცოდა, ეგრეთვე,
როგორათაც სხუათა, სვე წაიცა მას ელოდა, იხედებ-
ოდა აქა-იქა შეშინებულის თვალთა, ორთა თანა შექმ-
ნო, ჭაღათისამ ზესტაცეს მას ხელი, ზე მანამ ის იქმოდა
წასმე მოძნობას, მანამ შეუგრეს მკლავები ზე, მანამ ჭა-
ღათი სმალს ამოიწვდიდა ქაჩქაშიდან, მანამ მათ მიიუ-
ვანეს გადაწვეტილი ცუსაღი იგი კუნძთან, რომელიც
როგორათაც უკუჭ ვთქვი, ამაღლებულ იყო მეორეს ნა
წინს უმადოტასას ტაძრის მიდგანინ, ზე მასთან იხუდუ-

ბით დაანოქეს იგი.

კოსტანზას უნდოდა მიკანდონილიყო ანტონიულს ოსთან, გაჩნა მღუღელმა დააყენა ჯვარცმის ჩამოშვებით მისა ზე ქმის შოწის.

მაშინ ნახა ანტონიულს, რომ საქმე მისი, წასუფლი იყო, ზე მიხვდა თავის უეჭველს დასჯას, იმან აღაწა იფიქრანა სხუა, გაწდა რიგანათ სიკუდილისა. აიღო თავი, მაღლა ჰსთქუა ლოცვა ურთი; შემდგომ მიზრუნდა კოსტანზასაკენ ნახევარზე უკუშე ცნობა მიზდილისა:

„ ნახავდენ მტაში, „ დაუვიწა მას, ზე გაუნოდა კონსეტი გუნძე.

იმავე წუთში, ხმაღმა აღმსრულეებლისამ გაიუღვა, ზე ხალხმა, დაივიწეს საშინლათ, შეიქნა უკან გრიალი; გაწნაკვილს წანკვეთალი ურთის დაკვერით თავი გადავანდა გუნძიდგან ძინს, ზე გოწამდა ფეხთათ ქუშე შე მათთა, რომულნიც უფრო ახლოს მისუფლიყუნენ ეშაჭოტან.

ოწი საშხთო მოძმეთა კრება, მოახლოვდა მაშინ ეშაჭოტს, ურთი კატეხისა, ურთი ქაღებისა. მიწვეა

ღმა წაწილო გვაში თაჲ გავდებინებელის კანკაკიოლ-
ისა, მეორემ წაიდეს გვაში გულ შემოყრელის კოსტან-
ზასი.

ხალხი დეედუნა მათ გჳაღსა, ზე ერთს წუთს შემ-
დგომოდანი დაწვევლილი უკჳს ცარიელიდა იყო; იქ
აღაწა დაწინა, სისხლით შედეხილი ზე უძნავი, მხოლ-
ათ საშინელი მაშინის მეტი, იდგა იგი მისთვის უთუოთ,
ათათ მით ეჩვენებინა ნეაზოლის მცხოვრებთათჲს, რომ-
ელ წაიტა ნახეს მათ ყოველივე იყო ნამდვილი ზე ანა-
ოცნება.

როდესაც მოედანი დაცარიელდა, კაცი ამა ჳმნის მა-
ყურებელი ორთა მტკელთ შუა მდგომი. ჩამოვიდა იმით-
თან ერთათ ზე წავადა იმ ქუჩის პოლოსაკენ. განა, ვა-
ცუკისკენ წასვლის მაგიერ წაიყვანეს იგი კორილის ჳა-
ლატში.

იქ, მაიყვანეს იმავე ოთახებში, რომელშიაც ჳიწველ-
ათვე, ზე, შეაყვანეს მასვე სამლოცველო სენაკში, იქ მას
დახვდა, იმავე ალაგს, რედენტა, უძნავათ მდგომი ხატ-
ებთან ზე ხელ დადებით სახაწებაზე. სალდათები თან შე-
ჳყვანენ ზე დადგენენ ყოველს კანების მხატვს.

„ახლა? თქუა იზაბელა ანაფონისამ, ადვასრულე ჩუმი
ოვაცი?

— წმინდათ, ქალბატონო, მიუგო უცნობმა.

— ახლა, შენი რიგია, შენი სიტყვა ადასრულე.

— მზათ გახლავან.

— სად ანის ის კაცი, რომლისაც თავი დაუასრულა?

— წინაშე თქუ წმინის უგანათლებულესობისა.

— მაშ, როგო დელზიზო? . . .

— მე გახლავან ქალბატონო.

— ვიცოდი მე, თქუა იზაბელამ.

— მაშ, წამოხსთქუა ავაზაკმა, ჩას მიბძანებს თქუ წმინის
უგანათლებულესობა?

— რომ შენ მამობა უყო ობოლს ზე დაიცო ქვრივი.

— როგონ, ქალბატონო! დაიყვანა როგო დელზიზომ.

— მე ანც სამაწთლისა, ანც მოწუალების მიტემა ან
ვიცი ნახევანზე, მიუგო რედერტამ.

შემდეგ მიუბრუნდა მცველთ სალდათებს:

„ეს კაცი თავის-უფალია საცა უნდა ჩავადეს; და-
ანებთ თავი.“

ამ სიტყვაზე შევიდა ოთახში დამშვიდებული და და-
წმუნებული ბიჭით, დედოფალუჩის სიანულით.

კოსტანზა თავის ძმით დაბრუნდა კალაბრიაში, ამისა-
თვის წომი, წოგონათაც მასსომის მას ჰყვანდა საბჭალო
დედა წოხანოში.

წოკკო დელზინზო თან გაჰყვა.

განა წა მოუყურდა დედა, ესე მოხდა მეორეს და-
მეს, მოვიდა ისევ ნეაპოლში, შევიდა მონასტერში, წო-
მელთაც უყუტ მიიღეს, მისცა რაც მხვედრი ფასა იყო ზ
უნდებდა დანაშთენი აუარებელი ქონება, წომელიც მას
ჰქონდა თავის ქმადგან ზ მით საბჭალო მონასტერი
გამდიდრდა უეცრის შემთხვევით.

წოკკო დელზინზო მიჰყვა თავის დას ნეაპოლში.

განა წა მან წაწმომსთქუა სუწვილი მონოზნობისა,
წოდესაც ნახა, წომელ ის საჭინო ადამ იყო მისთვის,
მაშინ ის დაიკარგა, ზ მას შემდეგ აწა კაცს ადამ უნა-
ხამს, ზ აწცაწაჳინ ჭეშმანტათ იტოდა წაიტა მას შე-
ემთხვევოდა.

ასე ჰგონებდენ მითომც ის ხლებოდეს კეისარს ბო-
წყიოს, ზ მოიკლა იმ გამონენილ კაცთან ეწთსავე

დროს მასთან.

დასასრული

რუსთ ხემწიფეთაგან ქანთველ მეუის ვახტანგისა მი-
მატიყუბა თავისთან.

აქ ცხადათ ითქმის უოგული, დასახამ დასასრულისა,
მეუის ვახტანგის ამბავი, მოწყალით სიბეძნით სრულისა,
მას ზედან ქართლის ანაკი, მტეკთაგან გაბასრულისა,
ღ მედმე თუთ ჩემის თავისა, დაკარგულ დაბასრულისა,
იჯდა უანათ შაჰს თამაზ, მეძისა შაჰსაბაზისა,
მან შეჰქმნა ბილწად დრან ჯობა, ბეგნი დვინო სუა ვაა
ზისა,

ადან ახსოვდის სიმთვრალით, ხელში მიწითმევა აწზისა,
ღ მითა დაფასდის მანთალი, ცხნა ქანქნად ცხნა აბაზისა,
შეჰყვარდებოდა ოწივ მას, ღლოთობა მეძაობანი,
მით დაჰზნეოდა წანთბოდა, თავის ჭკუა ღ ცნობანი,
მუდამ შინ იჯდის განცხრომით, გუგ გასძდის განეობანი,

მ მის გამო ვეღარ შეიძლო, მან ქუჭყენის ზატონობანი,
 მისგან წამხდაწნი საქიენი, სხუა მოგახსენო წადანი,
 სამხრეთით ადძა ოსმალთ, აღმოსავლეთით ავღანი,
 ჩრდილოეთს მხარეს წუსეთსა, გილანით მისცა დაგლანი,
 მ დადისტნით ქანთლსა კახეთსა, წაართო უშუაშ უაგ-

მით გასახმალდა წინწყალი, გზიგლად განდიქცა
 სიონი,

მისგან შეიწყა მეტები, მისგან დაიქცა სიონი,
 მან ვაკტანგ მე ლევანისა. შეაზუნა ბაგნატონი,
 მ უზატო ჰევენა შვიდ წლამდის, იც დიდათ სხვატონი,
 იყო ჩრდილოეთს კეიწიფე, თეთრი წუსეთის შვირ-

გელი,
 თუთ მხურობელობის მიმდები, ზეტრე ცხებუდი ზირგელი,
 ჯანის დამწეობი ხომალდთა, ამშენეული ზირგელი,
 მ ადიდოს დმეწომან სულითა, ბეკრი ჰეავს მლოცველ
 მწინგელი,
 ვადრემდის იყო ცოცხალი, წუსეთხედ განდამწე-
 დანა,

ბძემენ უხვი მამთალ-მოწყალე, სამამთალ დაუმტდაწია,
 მტკრთა მებძოლთა ყოველთა, მან ყველას ხელი დაწია,
 ზე მოკჳდა დავითას ანდერძათ, აწ ისევ საქმობს მკჳ-
 დაწია,

ზეტრეს აქეთნი მეუენი, რომელაჲ ტახტზე ჯდებიან,
 ზეტრეს ბძმანებს მონობენ, მის მტრებასედა დგებიან,
 გინდ უნდეთ წინაადმდეგად, მას წინ აწ აღუდგებიან,
 ზე აწს ზეტრეს თქმული უკჳდავნი, მის დღეში აწ მოკ-
 ჳდებიან,

ზეტრე ხემწიფის ბძმანებს, სრულ ჰყოფენ აწა ზა-
 რომენ,

წინ უტკვსთ მისი ბძმანება, მით დგანან მითვე მკზაჲ-
 რომენ,

მითვე ლაშქრობენ ვაჭრობენ, მოდუქან მოზაზალობენ,
 ზე მას ჰსჯიან განტა აწ იტვას, მის წესზედ აბუზალობენ,

აწს მოსაწონი მნახველთა, გაწყოზა რუსის ჯაწისა,
 ათას ხუთას კაცთ ერთ ფერად, ტანთა ცმა სხმა აბჯა-
 წისა,

მწუობრიგად შესვლა გამოსვლა, ქტევა ვით ბრურვა ჯა-
 წისა,

მ მუსიკის ტიხისა მოქლონთა, მაგლოზნად დანაჯანისა
 გურთხეულმცა ანს დუთისაგან, ზეტრე ხემწიფის ვს-
 ენება,

მა საქმე ვახტანგ მეფისა, ჰსცნა მისი შველა ენება,
 ზღვა გავლო დაჰქან ავდანთა, ხოლადს დაუწყო შერება,
 მ დადისტანს მიხვდა დუთის წისხვა, მწაგალაგვის გაა-
 ნაწყენება,

ხლმის სიფოლადეს სხანსთასა, ჟამი მიხდა ლბილ-
 ობისა,

ხმა დაუდაბლდათ მოუღბათ, სიტყვის თქმა ამანობისა,
 მა ნახეს ცუცხლი ნაწვიმი, ყუმბანისა თუ ბომბისა,
 მ ჯამე კარგთა სათქმელთა, ძალი ან შემწევს მბობისა,
 გელმწიფემ ვახტანგს მისწეა, მოდი მიგინევ მა-
 მადო,

იესოს ქრისტეს მიენდევ, წუ მოგატყუებს მამადო,
 გიჯობს მე ზურგი მამყუდო, გულზედა გული მამადო,
 მ მერმე შენს მტეწზედ მიმიძვე, ვით თავსა ცუცხლი
 მამადო,

მდივანთ გემწიფის ზმანება, მა შეასრულეს წერთა,
 დაბეჭდეს შეჰკრეს შეხვიკეს, ზანქაშის მონაჭეწითა,

გქლავ ჩაფან ელნთა უწოდეს, სასწაუოდ გველი მგ-
 ენითა,
 ზე უთხრეს თუ ჩქანად ან ივლით, ვერ გასძლეთ მზისა
 ტქეწითა
 მათ ჰგადრეს ცოცხას სუდანთ, სიტყვის თქმა მათი სწ-
 ნათისა,
 ცხენთა შესხდენ ზე გაქუსლეს, სიტყვა თქუწს წა მუქა-
 ფისა,
 მესამეს მწუხრზედ ნობათთა, წა ტემა იწუეს დაფისა,
 ზე შევლეს ციხე ზე ქალაქი, კანები სეადაფისა,
 სადამო ჟამსა ხალგათად, მეფე თუთ იჟდა მანტოდა,
 ქუჭუნის ანევის მიხეზით, გულს სეგდა მას მომატოდა,
 მაღლიდგან ნახეს სიწბილით, კიბეზედ კაცო ატოდა,
 ზე წასაც ის კაცო იტუოდა, გულითაც მას ინატოდა,
 ვით სითბოთ ვადრმან უვაგილი, სუნი გამოსტეს იამა,
 დაბუხებულმა ნახამთწმა, მხანი აისხის ჭიამა,
 დიდის სიტხითა მაშგნალსა, აამოს სილ ნიაჟმა,
 ზე ეგნეთ ხემწიუის ბქმანება, მეფეს წა ესმა იამა,
 წა მოესხენა მეფესა, ამზავი საამუწია,
 ჭმუნვა განაგდო განდუწმდა, გულს ეწა წატ ჟანგ
 მუწია,

მალმალ იკითხის ამხავი, ბეძნად მას მიუჭყის უუჩია,
 ზე კუღავ მოიგანეს ვახშამი, სუფრად გაშალეს ზუჩია,
 შეიქნა წვევა ჩუმრუმაღ, კვიზართა თან განმხრახისა,
 გმგმგელდა სმა ზე ზუჩობა, ხმა წინწილისა ვახისა,
 შეეცუობოდა განთიად, ჩატმა ან ჰსწადდათ თაღისა,
 ზე გვონად ჰსწოწედ ცქიალი, მწუდის სწუთოს ჩაღ-
 ხისა,

ჩჩევა ქაწთლის ბატონისა.

შეკბენ ქაწთველთ ბატონ უმანი, ეწთად თავი მო-
 იუაქეს,

დასსდენ ჩიგით იგეზიჩეს, წინ წიგნები დაიუაქეს,
 ვანც ხედგადა ბოლოს საქეს, ამათ ოწად განხანეს,
 ზე ჰტქუჭს ზოგთ უუწო წავხდებით, მაგკამ ზოგთ ჭი
 განიკმაჩეს,

გამკამელთა უხასუხეს, გეტყვათ ძმანო ვეკ გეტნ-
 ებით,

ვეკა ბეძანეთ ეგე ჩჩევა, ჭაის ჭკუათ ჭაის საქმით,
 ქჩისტანის ხემწიფისა, კელ დებულნი შევაქნებით,
 ზე ჩუჭნ მავასუედ წად წავხდებით, თუ ან უუწო გავ-
 კეთდებით,

მათ მიუგის თუ უჭკუა ვაწთ, ნახამთ ბოლოს გამ-
 ოხნდების,
 ანც ჩუჭნ ვსწუნობთ კანგი აწის, თუ ეგ საქმე მალ მო-
 ხდების,
 მაგწამ მტეწნი შეგკაცუბენ, უგელა ჩუჭნუედ წამოდ-
 გების,
 ზ ვადრემ წუსნი გვიშველიან, მანამ ჩუჭნი გადაგვ-
 დების,
 ვითან იწემსა მაშეწალსა, წყაწოსა წყალი სწუ-
 წოდა,
 ეგრეთ მეუგესა წუსეთის, კემწითის ნახვა სუწოდა,
 ამჯობინებდა წასგლასა, თუმცა აწ მიუშუწოდა,
 ზ ვანც აწ ემოწმის მახედა, ეწდ-გულად აწ უუწოდა,
 წა მეუგის ნდომა შეატეეს, უმათ წჩევა შექქეს სხუ-
 ფრანა,
 შექქადწეს წადგან აწ იშლით, ჭსჯობს წომ წაბმანდეთ
 ჩაფრანთა,
 გაწს მტეწნი გვადგას ამდგენი, ას მთას ეუოფის მკაფრანა,
 ზ ვან იტას ჩუჭნუედ მოვადნენ, თქუჭნ მოგვეშველ-
 ნეთ საფრანა,

თუ წახბანდებით წახბანდით, ხანსა ნუდაცას დახმითა,
 თან ცოცხა უმანი იახელ, ნუ გაეწყობი წახმითა,
 ფაქვით იაწე გზახუდა, ან მეკეთ მოსაკახმითა,
 მ სტეკთა ან გიგრონ სანადი, აშკად ანუ ჭახმითა,
 მან ბქმანა ვითან ვიკადლო, მეუემან საქუ ქუდუული,
 დავუალო ქრისტეს კუანთიდა, ქნანი დავითას შუდ-
 ული,

თან ან ვიახლო სხაჯანი, ჩაფულებ შევქნა მუნმული,
 მ ვითანდა ვნახო კემწიფე, ან უცხო თემთა კუნმული,
 ჭსჯობს შევიყარო ლაშქანი, ვქნა მისი ანგანიშები,
 ჯეკ ჩემთა წინაადმდეგთა, დავცე ზანი მ შიშები,
 წავადე განჯის მომთხელთა, დავცე მუქათის ნიშები,
 მ და გამოვბუნდე კულაგ ვნახო, რუსების შუბ ფან
 შიშები,

უმათ ჭკადეს თუ ებ ხდეოდეს, თქუწნ ჩიევას ვინ
 დაგცილდესა,

კანგია თუ კაცს სანუთო, გრძლად საქმეს დაატლიდესა,
 წახუბრძიკდეს და ფეხი, ვხასა წახომსაც ვლიდესა,
 მ მაგდამ დადა კენათ თუ ლხანი, მსწრადულ ჭინად შე-
 გვაცვლიდესა,

მეფემ ალაწა ზმანაწა, ინება თავის წადილი,
 გულში დაესკვნა საქმელად, იგი ზიჯული ქადილი,
 გათავდა წიკვა გარდაჩუდა, მან მოითხოვა სადილი,
 რ ბოლოს მხედველთა გაშალეს, საცრეილოდ ხელის მა
 ნდილი

ტიროდრენ ამას იტყოდრენ, ახლა აწს ჩუჭნი დავ
 სება,

გერ მოგვიხდების კარვადა, ამდენი წუგეტა წმასნება,
 მესამე კადევ მოიბა, ოწი საბული თავს ესა,

რ სამი ვეშაში ერთს დომსა, აწ ვითარ მოეთავსება,

მეფეს ზნახვიდენ იტყოდენ, მბე ვითარსა გმოზასა,
 სამს დიდს ვეწიფეს ზიწს აძლევს, სამთან იკეთებს უმა
 ოზასა,

ვეენის სზახსალია, თავს ირჭვამს მის წა უმოზასა,

რ წუს ვეწიფესთან მამაობს, ხონთქართან ჩემობს მმა
 ოზასა,

ჩუჭნს ჭკუაში ეს საქმენი, აწ აწის მოსაწონაწი,
 წა სამთავ ცემა შეექნასთ ჩუჭნზე მათ შექქნან ონაწი,
 გაწს მოგვეჭიროს მუხნუჭი, აწ სით ჩნდეს მოსაფოა
 ნაწი,

ღ ხელოვნება

ღ გაქებით შვალთა ჩუჭნთავან, გარებით მოსაგონადი,
ბევნი ბევს წასმე იტყოდენ, მაგწამ ვან მოუსხი-
ნედა,

მეუე იყო ზ ბქმანედა, იქმოდა წასაც ინედა,
შემოიყანა ლაშქანი, თვალს ვერვინ გარდუწვდინედა,
ღ წაგადა განჯის მიდამოს, სისკლის ფვანთ მოადინე-
ბდა,

მტკეთაგან მეუის ვახტანგისა უერთან შესიენა ზ უმნ-
ისაგან ქართლის ჩამოერთიევა, ზ კახის ბატონის მიცემა.

წაგინდ კაცი სრუელაბდეს, გვიან მოჰკლავს ერთი
ჭინი,

და მეორეც ზედ დაერთვს, მით საქმე აქმს გასაჭინი,
წახდენის დროს მამა შვალთა, ანა ჰქონდათ ერთი ზინი,
ღ აჩევიდინ ან მოსწონდათ, ერთმანეთას ნაკუბინი,
ოთავა შუა მტკეს ეშმაკსა, ჩამოეგდო წადაც შუნი,
მისგან წახდა დაგვიანდა, საქმე კარგი დასაშუნი,
გუდა ნახეს წუსთ ხემწიფე, გუბ აჩვენეს საშახუნი,
ღ უმერხედაც ავად დაწინენ, მათ დაჰკარგეს ომნივ მუ-
ნი,

ერთმანეთის ნაკუბინი, მათ მოსწონდათ ამაღ ანა,

მამა წესეთს იზიდავდა, შვილი ვერისა კაცს,
 მათმან სვემან ზ სოფელმან, სჯუთა წიგად წამ მოუგვ-
 ანა,
 ზ კერცა მამამ კერცა შვილმან, მოსახმაწი ვერ იხმანა,
 ვერის კაცს მეუვე ვახტანგს, ბევრი მტერნი უდგნენ
 მზინსა,
 წასაც ავსა უნახევდენ, ამახებდენ მისთვის გზინსა,
 ვერს ჰკადრეს გაგიაწმებს, ვახტანგ ახშამს ზ აზინსა,
 ზ ზინი მისცა საღალატოდ, ეთმა დოლეს თქუტნს ვე-
 ზინსა,
 ესმა ვერს წა ღალატო, იქნა გულში შენამკრთალი,
 გამოძებნა ზ შეატყო, ყოველივე სტნა მანთალი,
 დაიჭინა ერთმა დოლე, განუწესა სამანთალი,
 ზ უსიკუდილოდ დანასადა, ადმოსთხანა ოწივ თვალთ;
 ხანი გამოკდა მტარედი, დღე წავიდა აწ მწავალი,
 კიდევ ჰკადრეს მუხანათოზს, ვახტანგ გურჯის ტანის
 ვალი,
 თქუტნ გიჭინს ზ აწა გშეკლის, აწის წესეთს წამა-
 ვალი,
 ზ თქუტნცა გამანთებსთ აწ ვანდახდა, თქუტნუედ და
 დო წაც მან ვალი,

აწ მეორედ მეფე ვახტანგ, წა რომ უეწს შეასმანეს,
 თითქმის ასე განაწისხეს, ჭკუისაგან შეატინეს,
 ვახტანგ ქანთლში ბწმანდებოდა, სკუაფრევ ხელი ვერ
 აწვდინეს,
 ჭ ჩამოაწთვეს ქანთლი მისცეს, ეწკელეს ძეს კოსტანტ-
 ინეს,
 კოსტანტინეს თათწის ეწით, ეწქო მაწმად უული
 ხანი,
 იუო სანახავად კანგი, მკუწთელობით უწინდა ფხანი,
 ისწანის ტანუღადა, მოწკმით იწდა კანგა ხანი,
 ჭ ავი ვატის თავ სავანტცხლად, აქუნდის კანგი მოსაფუ-
 ხანი,
 ჯერ კახეთი მეწმე ქანთლი, ოწივ ეწთად მას უბო-
 ძა,
 უეწს სახლი ეწტეოდა, სვეტად ბუწჯად მას უბოძა,
 მოსწეწა თუ ვახტანგ ჩემთუს, წკინის ხწმალღ აბონძა,
 ჭ შეწ გამოხსენ განაწწივე, წატ წო მაგან გამოკვანძა,
 წწევა კახის ბატონისა.

გაბმანდა კახის ბატონი, განიდგა კანავ სევანი,
 შეიხმო მდივან ვეწწწნი, ბწმანა დიდებულთ წკევანი,

შემოყოფდეს უფროსთა, იმგვარად მოავლეს დევანი,
 ზ სდნენ ზ სუქქმნეს საქმისა, სამჯობინანის წიგნიანი,
 უბძანა კახის ბატონმა, ძმისა უმათა ზ მონათა,
 სიბძნით მიხედეთ უფელთა, ჩემთა სასწოწის წონათა.
 მე ერთი ხმელი ვატი ვარ, მე არ მყავს ვარ ბეწოვანად,
 ზ წაც თქმუნ გიჯობდესთ აწივით, შვილთათჳს მო-
 სწონად,
 მე დმეტის წინაშე უცდილოდ, სიტყვის მოქმელი ვარ
 მანთლისა,
 სწოწით განჩევს საქმისა, წესია მოსამაწთლისა,
 თუშტა მიბობა ყაენმა, არ მხამს მიდებს ქანთლისა,
 ზ ამად წომ მტკნთაგან დამდნარ ვარ, ვით წომ ნადგუ-
 ენთა სანთლისა,
 მე ვახტანგ მეფის შუკრიგდი, ზინობა მივეც მხოზისა,
 შუკრიგდი ვითდა ვატვიწით, ეს საქმე ფიცთა გობისა,
 თუ მე არ დავთმობ აწ მისგან, უფრო არ დავითმობისა,
 ზ ვაწივ მე ფიცთა ვატეხას, ვატეხა ამ წაყმობისა,
 ესეც ვატი შემიტყვია, ჳეჳა მიწის გული მიგნებს,
 მეფე ვახტანგ ამ წაყმისა, აწც ისმენს ზ აწც იწიგნებს,
 თუ ქანთლსა ვთხოვ ამეშლეზის, ფიცხლავ იღებს ხმამა-
 ლხედ იგნებს,

მ უნდა რომე ამ საქმითა, ძაღლს აჭიკვდიეს მას მისი ში
გნებს,

მე კაცი ვარ ხოცტიელი, სულ ხომ ცას ან შევბეკ-
დები,

გათ გუოფალვარ მიწა მტკვრი, ისევ ისრე გავმტკვრდები,
მე მტრათ სხვანიც შეუოფიან, მძასა წათდა დავმტკვრ-
დები,

მ იმას ისევ ქართლი ჰქონდეს, მე ჩემს კახეთს დავჯე-
რდები,

მოვიხვერებ სანამდის ვერ, სანამ ლეგზე ჯავს ან
გაუწი,

კახეთს კარგად განგამაგრებ, შემოვხდუდავ კანს შეუ-
წი,

აწით აქუნდეს შესავალი, ზდუდეს კარ გარდა იუვეს ბი
ქნი,

მ თქუწმ წას ბეძანეთ ამისასა, ეს ასრეა ჩემი ფიქნი,
კახთ მიუგეს ვანც დაიკნას, თავის ხელით თავში
ცული,

თავის ნებით წასაწყემდად, ამოიძროს ზინში სული,
წად გინდა რომ გააბრუნო, დუთის-წყალობა კანს მო-
სული.

ზე შენ რომ შვილი ანა გუგანდეს, ჰა მია შენი ზე მისა
 წული,
 წაც ღმერთს შენთვის მოუტია, წადათ ჰკარგავ შენის
 ნებით,
 შენ წას გაგნებს რომ გატეხო, თუცა კემწიფის ბქმან-
 ებით,
 ჩუჭნ თუ იმის ბქმანებასა, წინადმდგომად შეგექმნე-
 ბით,
 ზე ვით თქუჭნ ბქმანეთ ვანთ დამდნაწნი, მავით უფ-
 რთ დატავდნებით,
 სჯობია რომ აღასწულო, ეგ ბქმანება წაც წინ გა-
 მე,

თუამუწას მიუგზანო, თქუჭნი მიაა მისი სიძე,
 მამიშენის ერეკლესი, მაზე დიდი ამაგი მე
 ზე თუ გისმინოს შეაძინე, თუ ანა ზე განიდვიძე,
 მან უბქმანა კახელეო, გამიგონეთ ვიტევი სწოწად,
 შეენის შიშით თავადტანვე, გაუსწავლეს უმითი მწად,
 ახლას რომდის შეგვეწიფეს, საქმე გვიგდო მოსადლოწად,
 ზე ქანთთა მომტა მათ საჩხუწად, ვაწინაგთა მოსაშო-
 წად,

